

Space for Available
for Advertising
WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM
preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਮੁਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ
ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 249, ਮਿਤੀ: 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਵੈਬਸਾਈਟ: www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੁੱਟ 2 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਫਿਲਮੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 12 ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸੋਨਾ ਤੇ ਨਕਦੀ ਲੁੱਟੀ

17 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2 ਕਰੋੜ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨਾ ਜਿਸਦਾ ਵਜ਼ਨ ਚਾਰ ਕੁਇੰਟਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਰੀਬ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੀਅਰਸਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਲੁੱਟ ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਲੁੱਟ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ 12 ਅਰਬ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸੀਬੀਸੀ ਕੈਨੇਡਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੁਰਾਈਅੱਪਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, ਕਹਾਣੀ ਜਿੰਨੀ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਨੈਟਫਲਿਕਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਲੜੀਵਾਰ ਫਿਲਮੀ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਤਾ ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਸਾਰਜੈਂਟ ਮਾਈਕ ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਇਸ

ਦਲੇਰਾਨਾ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੁੱਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੁਰਾਈਅੱਪਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ, ਤੰਬਾਕੂ, ਫਾਇਰ ਆਰਮ ਅਤੇ ਧਮਾਕੇਬੱਖ ਸਮੱਗਰੀ (ਏਟੀਐੱਫ) ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸਾਂਝੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ 19 ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਆਰਮ ਜੋ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਫੜੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਉਂਤਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਕਿੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਸੀਬੀਸੀ ਨੇ ਮੈਵਿਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਪਛਾਣ 25 ਸਾਲਾ ਡਰਾਈਵਰ ਕਿੰਗ-ਮੈਕਲੀਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਗ-ਮੈਕਲੀਨ ਫਿਲਹਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਪੈਨਸਲਵੇਨੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਨਾਕੇ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਭਾੜੇ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ 65 ਫਾਇਰ ਆਰਮ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਮੋਡੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦਕਿ ਪੰਜ

ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੌਣ ਸਨ ?

ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਾਸੀ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੱਧੂ (54), ਜੋ ਕਿ ਗੋਦਾਮ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਲੁੱਟ ਅਤੇ ਇੰਡਿਕਟੇਬਲ ਅਪਰਾਧ (ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ) ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਬਰੈਂਪਟਨ ਦੇ ਹੀ ਸਿਮਰ ਪ੍ਰੀਤ ਪਨੇਸਰ (31) ਲਈ ਦੇਸ ਵਿਆਪੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਸਾਰਜੈਂਟ ਮਾਈਕ ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਨੇਸਰ ਉਸ ਗੋਦਾਮ ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ, (ਜਿੱਥੋਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈ)। ਉਸੇ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀ ਥਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਫੇਰੀ ਲਵਾਈ ਸੀ। ਸੀਬੀਸੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਪਨੇਸਰ ਨੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਿਟੈਕਟਿਵ ਸਾਰਜੈਂਟ ਮਾਈਕ ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨੇ ਅੱਜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਧੇਰੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਪੀਟਰ ਫਿਟਜ਼ਪੈਟਰਿਕ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਦੋਵੇਂ ਜਣੇ ਲੁੱਟ ਸਮੇਂ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਗੋ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਨ।

ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪਛਾਣ ਸੰਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਵਿਟੀ ਅਤੇ ਏਟੀਐੱਫ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦੂਕਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲੁੱਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਜਣੇ ਅਸਲੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਰਮਲਿੰਗਮ ਉੱਪਰ ਇੰਕਟੇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੱਕ ਗਰੈਂਡ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਫਾਇਰ ਆਰਮ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿੰਗ-ਮੈਕਲੀਨ ਦੀ ਓਟਾਰੀਓ ਵਿੱਚ 5000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਪੀਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੁੱਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ 37 ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 4,30,000 ਨਗਦੀ, ਛੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਰੇਸਲੈਟ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 89,000 ਡਾਲਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪਿਘਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡੇ, ਸਾਂਚੇ ਅਤੇ ਮੋਲਡ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਵਿਟੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨਾ ਪਿਘਲਾ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੋਰ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

ਓਕਵਿਲ ਓਟਾਰੀਓ ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾ ਅਮਿਤ ਜਲੋਟਾ ਉੱਪਰ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਜ਼ਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ, 5000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਜੌਰਜ ਟਾਉਨ, ਓਟਾਰੀਓ ਤੋਂ 43 ਸਾਲਾ ਅਹਿਮਦ ਚੌਧਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ 37 ਸਾਲਾ ਅਲੀ ਰਜ਼ਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਅਪਰਾਧ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰੈਂਪਟਨ ਤੋਂ 36 ਸਾਲਾ ਅਰਚਿਤ ਗਰੋਵਰ, ਮਿਸੀਸਾਗਾ ਦੇ 32 ਸਾਲਾ ਅਰਲਸਨ ਚੌਧਰੀ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ ਵਿਆਪੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ 5000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ, ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼, ਅਸਲੇ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਰਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ। ਸੀਬੀਸੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਓਟਾਰੀਓ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਥਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਹਿਤ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਮੇਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉੱਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲੁੱਟ ਕਿਵੇਂ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਗਈ

ਸੀਬੀਸੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ (17 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ) ਬਰਿਕਸ ਕੈਨੇਡਾ ਨਾਮ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਨਗਦੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 2 ਕਰੋੜ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸੋਨਾ ਜਿਸਦਾ ਵਜ਼ਨ ਚਾਰ ਕੁਇੰਟਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਰੀਬ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰੰਸੀ ਇੱਕ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਪੀਅਰਸਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਕਾਰਗੋ ਕੰਪਾਊਂਡ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਬਰਿਕਸ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਚੋਰੀ ਵਿੱਚ ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਲਈ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਉੱਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਤਾਹੀ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਬੀਸੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਦਾਖਲੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਸਹੀ ਏਅਰਵੇ ਬਿਲ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਟਨ ਦੀ ਸਮਰਥਾ

ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਡਲਿਵਰੀ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਕੰਪਾਊਂਡ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਏਅਰਵੇ ਬਿਲ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੈਰੀਅਰ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਖੋਪ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਸਾਰਾ ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਨਗਦੀ ਟਰੱਕ ਵਿੱਚ ਲੱਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਟਰੱਕ ਲੈ ਕੇ ਕੰਪਾਊਂਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਬਿਲ ਨਕਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਈ ਸੀ-ਫੂਡ ਦੀ ਡਲਿਵਰੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਬਿਲ ਦੀ ਨਕਲ ਸੀ। ਮਾਈਕ ਮੈਵਿਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਕਲ ਏਅਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਮਿਆਂ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਵੀਡੀਓ ਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਰਸਤੇ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਿਲਟਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਓਝਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਰਿੱਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਉਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸਥਾਪਤ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸੋਲਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਸਰਧਾਲੂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਮਰਚੰਟ ਵਿਉਪਾਰੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਉਪਾਰ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਕਿੱਤੇ ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਸਰਧਾਲੂ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਕੀਤੀ। ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੱਪੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਖਾਲਸਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉੱਥੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਹਰ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਲੰਗਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਸਪੈਸਲ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਐਰਕ ਐਡਮ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਿਉਮਨ ਰਾਈਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ

ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਮੇਅਰ ਐਰਕ ਐਡਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਮਰੀਕਨ ਨੌਜਵਾਨ ਲੀਡਰ ਜਪਨੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਮੋਹਰਬਲੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਬੀ ਜੇ ਸਟੂਡੀਉ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਣਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਅਪਨੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿੱਚ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਤਪੁਰ

, ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣਾ, ਮਾਸਟਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟਾਹਲੀ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਸਕੱਤਰ ਜਸਵੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਣਾ, ਗਰੀਬ ਸਿੰਘ ਕਾਲੀ, ਹੋਂਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ, ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੀਰਤਨ ਜਥੇ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

ਖਰਾ ਸੱਚ

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ

ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹੁੰਮਾ - ਹੁੰਮਾ ਕੇ ਲਗਵਾਈ ਹਾਜਰੀ

ਨਿਊਯਾਰਕ (ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ) - ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਭਾਰਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੜੇ ਚਾਅ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਇਹ ਦਿਨ ਬਹੁੱਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਲੌਗ-ਆਈਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿੱਕਸਵਿਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧਿਤ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਤਿੰਨ ਦਿਨ

ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਸਰਵਣ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਾਏ ਗਏ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੯ ਨੂੰ ਆਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਐਤਵਾਰ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁੱਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਜੇ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਤ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਿਆਂ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ

ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜੇ। ਇਸ ਸੱਕੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਗਿਆਨੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਯੂਕੇ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਥਾ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਈ। ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲੇ, ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ (ਲਾਲਾ), ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਭਾਈ ਅਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਰਾਗੀ ਜੱਥਾ ਭਾਈ। ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਮਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਡਾਕਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਿਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਖੁੱਲੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ

ਦੇ ਸਟਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਤਰਾਂ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਿਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਰਾਤ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। 12 ਵਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪਾਲਕੀ ਉੱਪਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਅਲੌਕਿਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਈਆ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਵਰੇਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਐਤਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 13 ਨੂੰ ਆਖੰਡ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

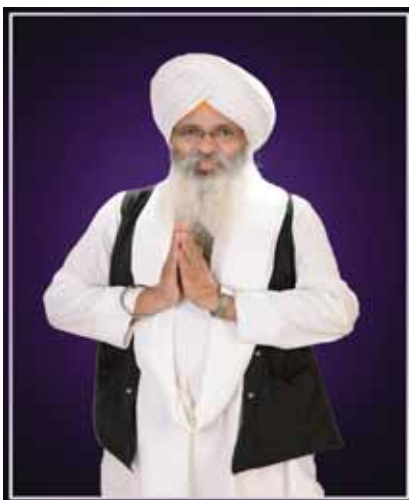
19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਯਾਦ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿਕਮਵਿਲ ਵਿਖੇ ਪਾਠ ਕਰਵਾਏ ਗਏ

ਗੁਰਪੁਰਖੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ
20 ਅਗਸਤ 1984 ਤੋਂ 27 ਫਰਵਰੀ 2024

ਨਿਉਯਾਰਕ :- ਬੀਤੀ 11 ਅਤੇ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਇਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹਨੀ) ਵਲੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਹਿਕਮਵਿਲ ਵਿਖੇ ਪਾਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਜੀ ਭਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਭਾਈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਲਾਲਾ ਵੀਰ ਜੀ) ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕਨੇਡਾ ਦੀ ਫੋਰੀ 'ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਸੰਗਤਾ ਨੂੰ ਨਿਗਲ

ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹਨੀ) ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੀਰਤਨ ਵਾਜੋਂ ਜੋ ਵੱਲੋਂ ਹਸਪਤਾਲ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਤਕਾਰ ਸੰਗਤ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਰਾਵਾਂ, ਸਕੂਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਮਾਇਆ ਪੰਨ ਪੰਨ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਬੀ ਕੌਲਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਪੋਹਵਿੰਡ ਸਾਹਿਬ, ਜੀ ਭਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਟਰੱਸਟ ਜੋ ਕਿ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਭਾਰਤ) ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸਥਾਨ, ਤਪ ਅਸਥਾਨ, ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਜੀ ਉਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਦਾ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਟਾਹਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਾਂ ਗੁਰਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਥਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿਉਯਾਰਕ, ਵਰਜੀਨੀਆ, ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ 6000 ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਵਿਧਵਾ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਰਾਸ਼ਨ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਢਾਈ ਸਾਲਾ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ, ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣੇ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਅੱਜ ਬੇਬੇ ਮੈਂ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਇਹ ਹਨ ਉਸ ਮਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਜਿਸ ਦੀ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੀ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਫ਼ਨਾ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੀਲਮ ਨੇ ਪੀੜਤ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਕੌਰ ਨੂੰ 28 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਸਲੇਮ ਟਾਬਰੀ ਇਲਾਕੇ @ਚ ਇੱਕ ਟੁਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਫ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 28 ਨਵੰਬਰ, 2021 ਨੂੰ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲਾਪਤਾ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨੀਲਮ ਨੇ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਰੰਜਿਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਦਿਲਰੋਜ਼ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੀਲਮ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਨੀਲਮ ਨੇ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਆਮ ਵਰਗਾ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਖੰਗਾਲੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਨੀਲਮ ਬੱਚੀ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮੁਤਾਬਕ ਨੀਲਮ ਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਜੁਰਮ

ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੋਏ ਵਿੱਚ ਦੱਬ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੰਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਰਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੀਲਮ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਹਨ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਦਾਦਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਦਿਲਰੋਜ਼ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲਿਆ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲਰੋਜ਼ ਦੇ ਦਾਦਾ ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰੱਬ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ। ਦਿਲਰੋਜ਼ ਕੌਰ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਰਨ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੀ ਧੀ ਜਿਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਤਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਵੇਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਮੁਤਾਬਕ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਦਾਦਾ ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਮੇਰੀ ਪੋਤੀ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀ ਉੱਥੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਈ ਤਾਂ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ, ਮੇਰੀ ਨੂੰ ਹ ਕਿਰਨ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਬੱਚੀ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਨੀਲਮ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕਿਰਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨੀਲਮ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਲਮ ਦਾ ਚਾਲ ਚਲਣ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ @ਚ ਗਵਾਹ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੀਲਮ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦਿਲਰੋਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੋਏ @ਚ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨੀਲਮ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ 'ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼' ਕਰਕੇ 2 ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੇਵੱਸ ਮਾਪੇ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ, ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ, ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਰੱਗ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਦੀ ਉਮਰ 27 ਸਾਲ ਸੀ ਜਦਕਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੀ ਉਮਰ 23 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਇੱਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸੀ ਜਦਕਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਡਰੇਨ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਰਨ ਗੁਪਤਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੇਲੂਪੁਰਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲੈਬ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਰਮੇਸ਼ ਦੇਹਰਾਦੂਨ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਨ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਉਹ ਥਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਡ੍ਰੋਨ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਰਨ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮੇਰੇ ਦੋਵੇਂ ਪੁੱਤਰ ਇਥੇ ਪਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਾਸੇ ਆਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। 15 ਅਗਸਤ 2023 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਅਗਲੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਤੱਕ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਰਹੇਗਾ। 2012-2017 ਦਰਮਿਆਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਗੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 2017 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। 2022 'ਚ 'ਆਪ' ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਿੱਕਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ

ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 'ਆਪ' ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ 240 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਐੱਨਸੀਆਰਬੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ੇ 'ਤੇ ਠੱਲ੍ਹ ਪਵੇ। ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਜਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 2023 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਬੁਪੁਨੋਰਫਾਈਨ (ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੀ ਗੋਲੀ) ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਗਏ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਡੋਨ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਪੰਜ ਕੋਸੀ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਡੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਡਰੇਨ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉੱਥੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡਰੱਗ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਘਰੋਂ ਪ੍ਰੀਗਾਬਾਲਿਨ ਕੈਪਸੂਲ ਅਤੇ ਬੁਪੁਨੋਰਫਾਈਨ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ, ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਗਿਆ,

ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਸ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਕਰੀਬ 3 ਜਾਂ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਭੁੱਕੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਸ਼ੇ... ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਆਦਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੀ ਮਾਂ ਕਿਰਨ ਗੁਪਤਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਕਿਸਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਰਨ ਗੁਪਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਉਹ ਗਲਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟੀਕੇ, ਗੋਲੀਆਂ ਜਾਂ ਕੈਪਸੂਲ। ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਬੱਚੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ

ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਰਮੇਸ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਰਜਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੱਠ ਸੀ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਹ ਗਲਤ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰਾਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ @ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਣ ਖਿਲਾਫ਼ ਥਾਣਾ ਖੁਥੀਆਂ ਸਰਵਰ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬੀਬੀਸੀ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਜਾਣਨ ਲਈ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਖੂਹੀਆਂ ਸਰਵਰ ਥਾਣੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ

ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਬਾਰੇ ਅੰਕੜੇ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 242 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂਕਿ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ 144 ਸਨ, ਜਦਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ 117 ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਐੱਨਸੀਆਰਬੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2022 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 737 ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 737 ਮੌਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ 78 ਮੌਤਾਂ ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਾਲ 2022 ਵਿਚ 168 ਡਰੱਗ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ 2023 ਵਿਚ ਕੁਲ 66 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਅਤੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ।

ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤਰੇ 'ਸਾਬਕਾ ਗੈਂਗਸਟਰ' ਕਦੋਂ-ਕਦੋਂ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਆਏ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਉਰਫ਼ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਸਿਧਾਣਾ ਨੂੰ ਬਠਿੰਡਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ 'ਸਿਆਸੀ ਹੌਟ ਸੀਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਲਕਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌੜ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਲੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪਾਰਟੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸਮਾਜ ਮੋਰਚਾ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਅਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਮਾਅਰਕਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਵਜੋਂ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਮੁਲਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਾਲ 2022 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਸਨ। ਮਾਰਚ 2024 ਵਿੱਚ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਲੀਅਤ ਕਰਨ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸੋਸ਼ਲ

ਮੀਡੀਆ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੇਸਬੁੱਕ ਪੇਜ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਦੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਉੱਤੇ 1.85 ਲੱਖ ਫੋਲੋਅਰਜ਼ ਹਨ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ ਵਿਵਾਦ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ

ਅਜਿਹੇ 'ਸਾਬਕਾ ਗੈਂਗਸਟਰ' ਵਜੋਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਏ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸੀ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਉਰਫ਼ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਿਧਾਣਾ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ, ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬੁਝਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ, ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਸੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਛੋਟੇ ਝਗੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਲਝ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ। ਕੌਮੀ ਰਾਜਮਾਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਕਾਲਖ ਲਗਾਉਣਾ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡਾਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਨਾ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਅੱਖਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲਖ ਪੋਤਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਹੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਦੀ ਇਸ ਪੌਚਮਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਏ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰ ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਸਾਇਨ ਬੋਰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਲਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ

ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ 26 ਜਨਵਰੀ 2022 ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਮੰਚ ਤੋਂ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿੱਥੋਂ ਵੀ ਪਰੇਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰੇਡ ਉੱਥੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇਗੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2021 ਵਿੱਚ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮਹਿਰਾਜ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਸਾਲ 2023 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਰਾਮਪੁਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਦਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਕੋਲ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਕਸਬਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਰਵ ਹਿੱਤਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਸਕੂਲ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਸਕੂਲ ਨੇੜੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾ ਸਿਧਾਣਾ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਬੀਐੱਸਈ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 2024 : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਡੇਰੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਸਰ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਿੰਨੇ ਡੇਰੇ ਹਨ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੇਰੇ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਨਾਥਾਂ, ਸਿੱਖ ਤੇ ਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੀ ਨਵੇਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀ, ਨਿਰਮਲੇ, ਨਿਰੰਕਾਰੀ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਆਦਿ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਡੇਰੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਡੇਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਾਣਕਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੱਡੇ ਡੇਰੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ, ਹਿੰਦੂ, ਸੂਫੀ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਪਾਦਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਡੇਰੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦਰਜਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੀ ਡੇਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫਾਰ ਡੈਵਲੋਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕਮਿਊਨਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 117 ਸੀਟਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਡੇਰੇ 56 ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਤੀਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਮਝੀਏ ਤਾਂ ਇਹ 6 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਰਵੀਦਾਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 23 ਫਰਵਰੀ 2024 ਨੂੰ ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆ ਕਿਹਾ, ਵਾਰਾਣਸੀ ਮਿੰਨੀ-ਪੰਜਾਬ ਬਣ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਡੇਰਾ 'ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਸੰਗ ਬਿਆਸ' ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਉੱਥੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਿਆ। ਸਾਲ 2024 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਈ ਡੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਂਦ ਕੱਟ ਰਹੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਜਨਵਰੀ 2024 ਤੱਕ 9 ਵਾਰ ਪੈਰੋਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਂਦ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਰਸਾ ਵਿਚਲਾ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ, ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸਤਿਸੰਗ ਬਿਆਸ, ਡੇਰਾ ਨੂਰਮਹਿਲ, ਡੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰੀ, ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਨਾਮਧਾਰੀ (ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਈ ਸਿੱਖ ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ ਦੇ ਡੇਰੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਲੇ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ

ਸੰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟਾਂ ਲਈ ਚੋਣਾਂ 1 ਜੂਨ ਨੂੰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ 'ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ' ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁਆਬਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜਲੰਧਰ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਹੈ।
ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਡੇਰੇ
ਡੇਰੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਉਪਰ ਵਸੋਥਾ (Camp) ਬਣਾ ਲੈਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਇਕੱਠ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਡੇਰੇਦਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਉਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਾਨਕਪੰਥੀ, ਸੇਵਾਪੰਥੀ, ਉਦਾਸੀਏ ਆਦਿ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਈ ਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਤਿੱਖੇ ਮਤਭੇਦ ਅਤੇ ਝਗੜੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 1978 ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ, 2001 ਵਿੱਚ ਭਨਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨਾਲ, 2002 ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਨੂਰਮਹਿਲ ਨਾਲ, ਸਾਲ 2008-2009 ਵਿੱਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਡਾ. ਪ੍ਰਮੋਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪਛਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। @ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 6-7 ਡੇਰੇ ਨੇ, ਜੋ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਡੇਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੋਏ ਤਾਂ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸੇਦਾਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਬਜ਼ਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਡੇਰੇ ਸਰਗਰਮ ਹਨ:
ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ (ਹਰਿਆਣਾ)
ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਂਦ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰਾਮ ਰਹੀਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ 38 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਥਿਤ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਸੰਗਰੂਰ, ਮਾਨਸਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਗੈਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਹੋਈਆਂ ਇਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੇਰੇ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਡੇਰੇ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੰਗ ਹੁਣ ਤੱਕ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀ (ਸਮਰਥਕ) ਕਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ। ਡੇਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਕਸਰ ਡੇਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2002 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਵੀ ਡੇਰੇ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ।
ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਬਿਆਸ
ਡੇਰਾ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਬਿਆਸ ਦੀ ਵੈਬ ਸਾਇਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1891 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ 90 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਡੇਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਡੇਰੇ ਉਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਗੁਲਰਾਜ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਇਸ ਡੇਰੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਹਰ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਿਰ ਵੱਲ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਣੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ, ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਸਤਿਸੰਗ ਘਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਤੋਂ ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਸਮਰਥਕ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਿਵੇਂ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਅਹਿਮਤੀਅਤ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸੱਚਖੰਡ ਬੱਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂਰਾਮ ਮੂਰੋਵਾਲੀਆ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਗੂਰਾਮ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਗੁਜ਼ਿਆਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਹਿਲਪੁਰ ਕਸਬੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 1909 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪੜ੍ਹਨ ਗਏ ਸੀ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਡੇਰੇ ਉਪਰ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ।
ਡੇਰਾ ਨਿਰੰਕਾਰੀ
ਸੰਤ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਪਿਛਲੇ 90 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਮਿਸ਼ਨ ਏਕਤਾ, ਪਿਆਰ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੁਦੀਕਸ਼ਾ ਹਨ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਨ। ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਵਾਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ 16 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 13 ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਬਗਾਵਤ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 1980 ਅਤੇ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਅੰਦਰਪਾਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਅਸਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।
ਨੂਰ ਮਹਿਲ ਡੇਰਾ- ਦਿਵਿਆ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਥਾਨ
ਦਿਵਿਆ ਜਯੋਤੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸੰਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲੀਨਿਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨੇ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਦੇਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਸ਼ੂਤੋਸ਼ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਨਵਰੀ 2014 ਵਿੱਚ ਕਲੀਨਿਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਡੇਰਾ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 34 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਨੂਰਮਹਿਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਡੇਰਾ ਆਪਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਉਪਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਖੱਟਰ, ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਰਾਮ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਡੇਰੇ ਦਾ ਅਸਰ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਕੀ ਡੇਰੇ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ?
ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਨੇ ਸਾਲ 2002 ਅਤੇ 2007 ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਆਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡੇਰਿਆਂ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ?

ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮਰਥਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਤਬਕੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਡੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਜਨ ਕਰਨ, ਸ਼ਰਾਬ ਛੱਡਣ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਡੇਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਰਮ ਵਾਂਗ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਰਿੰਦਰ ਕਪੂਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਤਕਰੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ। ਨਰਿੰਦਰ ਕਪੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਦਲਿਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਫ ਧਰਮ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਰਿੰਦਰ ਕਪੂਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਡੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ

ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡੇਰੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਡੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਾਸ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਕੁਰਾਹੇ ਪਏ ਆਪਣੇ ਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉਪਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 32 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦਲਿਤ ਵਸੋਂ ਹੇ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁਆਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਲਿਤ ਲੇਖਕ ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਡੇਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਡੇਰੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ 'ਛਾਂਗਿਆ ਰੁੱਖ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ 1920 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗੁਜ਼ਿਆਪੁਰ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਕਈ ਡੇਰੇ ਬਣੇ। ਇਹਨਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਨ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡੇਰੇ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਫ ਧਰਮ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਰਿੰਦਰ ਕਪੂਰ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਹ ਡੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

ੴ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਥਾਨ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ

95-30-118 ਸਟ੍ਰੀਟ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ, ਨਿਊਯਾਰਕ 11419 ਵੱਲੋਂ

36ਵੀਂ ਸਿੱਖ ਡੇਅ ਪਰੇਡ

ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਵਜੇ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਟਰਾਈ ਸਟੇਟ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਜਾਈ ਜਾ ਰਹੀ।।

ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਕੇਸਰੀ ਦੁੱਪਟੇ ਸਜਾ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਡ ਦੇ ਰੂਟ ਵਿਚ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਬਜਾਏ ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਕੇ ਇਸ ਪਰੇਡ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਓ ਜੀ।

ਪਰੇਡ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਕੀਰਤਨੀਏ ਜਥੇ, ਕਥਾਵਾਚਕ, ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਟੇਟ ਦੇ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ, ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਰਾਏ
ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ
ਫੋਨ : 917-902-2500

ਸੰਗਤਾਂ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮਨਹਾਟਨ ਦੇ ਮੈਡੀਸਨ ਐਵੇਨਿਊ ਅਤੇ 37-38 ਸਟ੍ਰੀਟ ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਠੀਕ ਦੁਪਹਿਰ 12:30 ਵਜੇ ਮੈਡੀਸਨ ਐਵੇਨਿਊ ਅਤੇ 37 ਸਟ੍ਰੀਟ ਤੋਂ ਪਰੇਡ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 26ਵੀਂ ਸਟ੍ਰੀਟ ਵਿਖੇ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। 24ਵੀਂ ਸਟ੍ਰੀਟ ਤੋਂ ਸਟੇਜ ਸਜਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਥੋਂ ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨਗੇ।

ਗਿਆਨੀ ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ
ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ
ਫੋਨ : 516-604-8448

ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰੂਘਰਾਂ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਵੀਰ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਪਰੇਡ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ : ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ, ਨਿਊਯਾਰਕ

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ : 718-974-4827, ਬਲਾਕਾ ਸਿੰਘ : 646-645-7373

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : 917-515-1721, ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : 516-729-3868

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜਰਸੀ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੀ

ਜੀ. ਐਸ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਜਾਨ ਨਾਗ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ.

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ
(ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

9592398822

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਆ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਫਿੱਕਾ ਪਿਆ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਰੰਗ

ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਆ ਰਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਭਾਵੇਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦਿੱਸਹਿੰਦੇ ਸਿਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਾਅ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਇਨਸਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਕੂਨ, ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਲਚਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਮਹੀਨਾ-ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਆਹ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਸਿਵਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਅਲੱਗ ਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਰਜੀ ਬਿਠਾਕੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀ-ਜੋੜਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਕਈ-ਕਈ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਦੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੱਗਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਖ ਦੇਣ ਲਈ ਰੰਗ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਚੁੰਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਟੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਟੌਹਰ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਸਮੇਂ ਨਾਨਕਿਆਂ ਅਤੇ ਦਾਦਕਿਆਂ ਦਾ ਬੋਲੀਆਂ, ਭੰਗੜੇ ਅਤੇ ਗਿੱਧੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਵੀ ਵੇਖਣ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਨਾਨਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਗੋ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੀ। ਜਾਗੋ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੰਜੇ ਮੂਧੇ ਮਾਰਕੇ ਅਤੇ ਹੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਇੱਕਠਾ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵੱਲ ਮੁੜਦੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟਕੇ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਾਗੋ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਨਾਨਕਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁਗਲ-ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਹੱਸ-ਹੱਸਕੇ ਪਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ਰੀਕੇ-ਕਬੀਲੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਮੇਲਗੋਲ ਲਈ ਮੰਜੇ-ਬਿਸਤਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹਲਵਾਈ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਿਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੰਜੇ-ਬਿਸਤਰੇ ਜਾਂ ਟੈਂਟ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗਦੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਟੈਂਟ ਲਗਾਕੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਨੇਹੀਆਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਦੁੱਧ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੁੱਧ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੱਗਦੀ ਉਹ ਬਾਲਟੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਘਰ-ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੇ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਇੱਕਠਾ ਕਰਦੇ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਆਪ ਹੀ ਦੁੱਧ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਸਮਝਦੇ। ਦੁੱਧ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਭਾਂਡੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਘਰ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲੱਭੂ ਪਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਕਰਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮੰਜੇ-ਬਿਸਤਰੇ ਵੀ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਠਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੜਾਹੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ। ਹਲਵਾਈ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਈ-ਕਈ ਜਣੇ ਹਲਵਾਈ ਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਹਲਵਾਈ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੇ। ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭਰੇ ਟੋਕਰੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖਕੇ ਆਸਪਾਸ ਕੁਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਮੰਜੇ ਡਾਹ ਲਏ ਜਾਂਦੇ। ਅੱਖ ਝਪਕਦਿਆਂ ਹੀ ਸਭ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਹਲਵਾਈ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਦੋਂ ਲੱਭੂ ਵੱਟਣ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਕੜਾਹਾ ਵਿਚਕਾਰ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਕੋਈ ਲੱਭੂ ਵੱਟਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਮਿਠਾਈਆਂ ਅਤੇ

ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਵਰਤਾਵੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ (ਸਿਆਣੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਦੇਖਰੇਖ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਸਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਕਲਚਰ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀਆਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਭੱਜ ਦੌੜ ਦੀ ਇਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠੇ ਮਿਲ ਬੈਠਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸ਼ਰੀਕਾ-ਕਬੀਲਾ ਨਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਜਿੰਨੀ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੇਲ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸਗੋਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਗੋ ਆਂਢ-ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਗੋੜਾ ਕੱਢਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਕੁਝ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਵਿਦਾਈ ਲੈ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜਕੱਲ ਹਰ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਦੇ ਕੇ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਢਾਹ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਹੁਣ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਵੀ ਫਿੱਕੇ ਪੈਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਜਗਤਾਰ ਸਮਾਲਸਰ,
94670-95953

Preetnama Talk Show

- News
- Talk Show
- Interview

Social

Political

Music

Current Issue

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

LIVE Live on Facebook page PreetnamaTv

 +1 201-312-4180
 +1 917-328-8436

ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਦੋਸਤ ਤੋਂ ਵੈਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵੈਰੀ ਕਿਉਂ ਹਨ?

ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕ ਇੱਕ 1979 ਦੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਯਾਨਿ ਇਸਲਾਮੀ ਇਨਕਲਾਬ ਤੱਕ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਨ। ਇਸਲਾਮਿਕ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਈਰਾਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਈਰਾਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਲੀਡਰ ਆਇਤੁੱਲਾਹ ਅਲੀ ਖਾਮਨੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਨਾਲ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪਤਾ ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹਨ - ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣਾ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਸ ਸਣੇ ਹੋਰ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੈਬਨਾਨ ਦੇ ਲੜਾਕੂ ਸ਼ੀਆ ਸੰਗਠਨ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾਹ ਦੀ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮਝ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੁਪਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਈਰਾਨ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਸੀਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਡਮੈਸਕਸ ਵਿਚਲੇ ਈਰਾਨੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਂਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਉਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸਾਲਾਂ ਲੰਬੀ ਸ਼ੈਡੋ ਵਾਰ ਯਾਨਿ ਅਸਿੱਧੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਥਿਨਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਏ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਮਲੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚਲੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੀ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿੱਚ ਵੜ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ।

ਕੌਂਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈਰਾਨ ਬਦਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੀਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚਲੇ ਈਰਾਨੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਈਰਾਨੀ ਕਮਾਂਡਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਇਸ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਜੋਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਕਾਫੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੀ ਰਿਪਬਲਿਕ ਗਾਰਡਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿੰਗ ਕੁਦਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਮਾਂਡਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡੀਅਰ ਜਨਰਲ ਮੁਹੰਮਦ ਰੇਜ਼ਾ ਜ਼ਾਹੇਦੀ ਸਣੇ 13 ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਾਹੇਦੀ ਦੀ ਲੈਬਨਾਨ ਦੇ ਸ਼ੀਆ ਸੰਗਠਨ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾਹ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਈਰਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਕੌਂਸਲੇਟ ਉੱਤੇ ਇਹ ਹਮਲਾ ਈਰਾਨ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈਆਰਜੀਸੀ ਦੇ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਕਮਾਂਡਰ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਈਰਾਨੀ ਆਈਆਰਜੀਸੀ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਸਣੇ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ੋ ਸਮਾਨ ਸੀਰੀਆ ਰਾਹੀਂ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾਹ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੇ ਫੌਜੀ ਦਬਦਬੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਮਾਸ ਨੇ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਮਗਰੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਜੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ.. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਖਤਰ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਅਸਿੱਧੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਈ ਦਾ ਦੌਰ। ਈਰਾਨ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੂਮਿਕਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪੱਖੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕਰੀਬ 90 ਮਿਲੀਅਨ ਹੈ, ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੋਂ 10 ਗੁਣਾ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਫੌਜੀ ਸਮਰੱਥਾ ਈਰਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਅਤੇ ਡਰੋਨ ਤਕਨੀਕ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਜੰਗੀ ਸਾਜ਼ੋ ਸਮਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਯਮਨ ਵਿੱਚ ਹੂਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸਲਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਹਵਾਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਫਾਈਟਰ ਜੈੱਟ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਮਾਅਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਯੂਕਰੇਨ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੌਜੀ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਰੂਸ ਦੀ ਈਰਾਨੀ ਡਰੋਨਾਂ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਇਹ ਹਥਿਆਰ ਹੁਣ ਆਪ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਹੈ। ਆਈਆਈਐੱਸਐੱਸ ਮਿਲੀਟਰੀ

ਬੈਲੇਂਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 14 ਲੜਾਕੂ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਸਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐੱਫ-15, ਐੱਫ-15 ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਐੱਫ 25 ਸਟੈੱਲਥ ਜੈੱਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੀ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ? ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਬੁਝ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਈਰਾਨ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਬਣਨ ਲਈ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਟੋਮਿਕ ਰਿਸਰਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਯੂਰੇਨੀਅਮ 83.7 ਫੀਸਦ ਸ਼ੁੱਧ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਯੂਰੇਨੀਅਮ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਉਤਰਾਅ ਚੜ੍ਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਯੂਰੇਨੀਅਮ 60 ਫੀਸਦ ਤੱਕ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ 2015 ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਇਸ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਅਤੇ 2018 ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਉੱਤੇ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਰਾਹੀਂ ਈਰਾਨ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਰਿਹਾ

ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਜਿੱਤਾਂਗੇ ਪਰ ਟੋਮ ਫਲੈਚਰ, ਯੂਕੇ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨੀਤੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੈਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਯੂਕੇ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾ ਈਰਾਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਇੱਕ ਨਮੂਨਾ ਸੀ। ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਅੱਗ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪਣਾ ਤਜਰਬਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦੀ ਮੰਜ਼ਾ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖ਼ਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾਹ ਰਾਹੀਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿੱਧਾ ਟਾਕਰਾ ਲਿਆ। ਚੈਬਮ ਹਾਊਸ ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ ਦੀ ਸਨਮ ਵਕੀਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਈਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹਮਲਾ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਟੀਚਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

मौजूदा राजनीति में बदल रहे नैतिकता के मायने, अब सत्ता अहम

-सुरेश हिन्दुस्थानी

भारतीय राजनीति में ऐसे कई उदाहरण दिए जा सकते हैं, जो आज भी नैतिकता के आदर्श हैं। लेकिन आज की राजनीति को देखकर ऐसा लगने लगा है कि नैतिकता की राजनीति दूसरा तो अवश्य करें, पर जब स्वयं को नैतिकता की कसौटी पर परखने की बारी आए तब नैतिकता के मायनों को बदल दिया जाता है। भारतीय राजनीति में राजनेताओं पर आरोप लगाने पर कई लोगों ने अपने पद को त्याग दिया था, दिल्ली के शराब घोटाले के मामले में मुख्यमंत्री अरविन्द केजरीवाल ने भारतीय राजनीति को अलग राह पर ले जाने का उदाहरण पेश किया है, हालांकि इस उदाहरण को आदर्श वादिता के रूप में स्वीकार नहीं किया जा सकता, क्योंकि केजरीवाल भ्रष्टाचार के आरोप में गिरफ्तार किए गए हैं। यह एक मुख्यमंत्री पद पर रहने वाले व्यक्ति के लिए शोभनीय नहीं है। केजरीवाल स्वयं कहते थे कि वे राजनीति में भ्रष्टाचार को समाप्त करने के लिए आए हैं, लेकिन अब जब उन पर ही सवाल उठ रहे हैं, तब उनसे भ्रष्टाचार मुक्त राजनीति की आशा करना बेमानी ही कही जाएगी। यहाँ सवाल यह भी उठ रहा है कि दिल्ली के शराब घोटाले में अभी तक जिन पर आरोप लग रहे हैं, उनको जमानत लेने का पर्याप्त आधार नहीं मिल रहा, इसका आशय यह भी है कि सरकार की ओर से कोई न कोई गलत आचरण किया गया होगा, अन्यथा एक मुख्यमंत्री को ऐसे ही गिरफ्तार नहीं किया जाता। प्रवर्तन निदेशालय की ओर से भी यही कहा जा रहा है, उसके पास इस बात के पर्याप्त सबूत हैं कि आम आदमी पार्टी के नेताओं के संकेत पर पैसों का लेनदेन हुआ। दिल्ली में शराब घोटाले के मामले में मुख्यमंत्री अरविन्द केजरीवाल को जिस प्रकार से प्रवर्तन निदेशालय ने गिरफ्तार किया है, उस पर विपक्ष की ओर से सत्ता पक्ष पर कई प्रकार के सवाल उठाए जा रहे हैं। सवाल उठाना विपक्ष की राजनीतिक मजबूरी हो सकती है, लेकिन इन सवालों की परिधि में प्रवर्तन निदेशालय की ओर से जो आरोप लगाए जा रहे हैं, उस पर विपक्ष कुछ भी बोलने की हिम्मत नहीं जुटा पा रहा है। इससे

इस बात को भी बल मिलता है कि दाल में कुछ काला अवश्य है। प्रवर्तन निदेशालय ने यह साफ तौर पर संकेत दिया है कि केजरीवाल शराब घोटाले का मुख्य आरोपी है। अब यह जांच के बाद ही पता चलेगा कि मुख्यमंत्री अरविन्द केजरीवाल पर लगाए जा रहे आरोप किस हद तक सही हैं या फिर केजरीवाल अपने आपको निर्दोष साबित कर पाते हैं या नहीं। अगर प्रवर्तन निदेशालय की ओर से लगाए गए आरोप प्रमाणित होते हैं तो यह स्पष्ट कहा जा सकता है कि मुख्यमंत्री अरविन्द केजरीवाल ने एक संवैधानिक पद के प्रभाव का दुरुपयोग किया है। हम यह भली भांति जानते हैं कि अरविन्द केजरीवाल अण्णा हजारे के भ्रष्टाचार विरोधी आंदोलन की उपज हैं। उस समय अरविन्द केजरीवाल ने अपने आपको ऐसा प्रचारित किया कि एक वे ही भारतीय राजनीति के उच्चतम आदर्श हैं। लेकिन उनके आचरण पर स्वयं अण्णा हजारे ने सवाल उठाए थे, हालांकि अण्णा हजारे के सवालों को केजरीवाल ने दरकिनार कर दिया। इसका तात्पर्य यही है कि अण्णा हजारे राजनीति में जिस प्रकार का पारदर्शी व्यवहार चाहते थे, वैसा दिखाई

नहीं दे रहा था। अब अरविन्द केजरीवाल की गिरफ्तारी पर भी समाजसेवी अण्णा हजारे की ओर से साफ सुथरी टिप्पणी आई है, जिसमें अण्णा हजारे ने शराब पर नीति बनाने से रोका था। अण्णा हजारे ने केजरीवाल की गिरफ्तारी को उनके कर्मों का परिणाम बताया। आज दिल्ली का शराब घोटाला यही चरितार्थ करते हुए लग रहा है कि शराब किसी भी संस्था या व्यक्ति को बर्बाद कर देती है। यह बात केजरीवाल पर लागू होती है या नहीं, यह तो समय बताएगा, लेकिन जब आग लगती है तब ही धुंआ उठता है और इस धुंए का कालिमा किस किस के शक्ल को बिगाड़ने का काम करेगी, यह समय के गर्भ में है। केजरीवाल की सरकार पर सवाल उठना तो उसी समय प्रारंभ हो गए थे, जब उनका पहला मंत्री जेल में गया। उसके बाद तो जैसे लाइन ही लग गई। राजनीतिक शुचिता लाने का दम दिखाने वाले आम आदमी पार्टी के नेताओं पर इस प्रकार के आरोप लगने केवल राजनीतिक विद्वेष नहीं हो सकता। अगर यह कार्यवाही राजनीतिक होती तो स्वाभाविक रूप से इन सभी को जमानत भी मिल

जाती। जमानत नहीं मिलने से यह आशंका प्रबल हो जाती है कि भ्रष्टाचार हुआ है। आम आदमी पार्टी के नेता भी केवल अरविन्द केजरीवाल की गिरफ्तारी का ही विरोध कर रहे हैं, कोई भी यह नहीं कह रहा कि दिल्ली में शराब घोटाला नहीं हुआ या फिर गोवा के चुनाव में आम आदमी पार्टी ने भ्रष्टाचार का पैसा नहीं लगाया। यह बात सही है कि राजनीतिक तौर पर तर्क तो कई दिए जा सकते हैं, लेकिन इन तर्कों का आधार क्या है? यह कोई नहीं बता पाता। भारत की राजनीति में इसे विसंगति ही माना जाएगा कि कोई अपराधी और उसके समर्थक उसे ऐसे नायक के रूप में प्रस्तुत करते दिखाई देते हैं, जैसे वह समाज के लिए आदर्श बन गया हो। ऐसे तमाम उदाहरण दिए जा सकते हैं जिसमें नेता जमानत पर बाहर आकर राजनीतिक वातावरण को स्वच्छ करने की बात करते हैं। क्या वास्तव में ऐसे राजनेता देश के राजनीतिक वातावरण को सकारात्मक दिशा देने का सामर्थ्य रखते हैं। कदाचित नहीं। क्योंकि आज के राजनीतिक माहौल में राजनेता

जैसा अपने आपको दिखाने का प्रयास करते हैं, वैसा सिद्धांततः होता नहीं है। उनके क्रियाकलाप केवल और केवल भ्रमित करने वाली राजनीति करने की ही होती है। देश में एक समय यह आम धारणा बन चुकी थी कि राजनीतिक भ्रष्टाचार इस देश की नियति बन चुकी है, लेकिन पिछले दस साल में इस धारणा को बदलने की सुगबुगाहट भी सुनाई देने लगी है। यह सुगबुगाहट कई राजनीतिक दलों को पसंद नहीं आ रही। ऐसे कई राजनेता हैं जो भ्रष्टाचार के दोषी सिद्ध हो चुके हैं और देश की राजनीति को सुधारने की कवायद कर रहे हैं। सवाल यह भी आता है कि क्या पूर्व मुख्यमंत्री लालू प्रसाद यादव भ्रष्टाचार मुक्त शासन देने की बात करने का साहस दिखा सकते हैं। इसका उत्तर नहीं ही होगा, लेकिन वे फिर राजनीतिक क्षेत्र में सक्रिय हैं। भारत में साफ सुथरी राजनीति के क्या यही मायने हैं? क्या ऐसे नेता राजनीति को सही दिशा दे सकते हैं, इसका उत्तर हमें स्वयं तलाश करना होगा? ऐसे ही दिल्ली सरकार के घोटाला में होता हुआ लग रहा है।

रामनवमी एवं राम के भरोसे भाजपा का चुनाव प्रचार

- सनत जैन

भारतीय जनता पार्टी चुनाव के पहले सुनयोजित रणनीति बनाकर काम करती है। 9 अप्रैल से रामनवमी के व्रत शुरू होने जा रहे हैं। हिंदू आस्था का यह सबसे बड़ा त्यौहार है। 17-18 अप्रैल को रामनवमी के साथ इस व्रत की समाप्ति होगी। 19 अप्रैल को लोकसभा चुनाव के प्रथम चरण का मतदान है। प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी ने पुष्कर मेले की सभा में इस आशय के संकेत दे दिए हैं। प्रधानमंत्री मोदी ने कहा कि रामनवमी आ रही है। लोग जमकर रामनवमी का त्यौहार मनाएंगे। भारतीय जनता पार्टी के कार्यकर्ता और नेता रामनवमी के इस धार्मिक त्यौहार का धार्मिक धुवीकरण करने के पूरे प्रयास करेंगे। रामनवमी के पर्व पर 9 दिन भाजपा के नेता और कार्यकर्ता

बड़े-बड़े आयोजन में सहभागिता करेंगे। राम के नाम पर पूरा चुनाव प्रत्यक्ष और अप्रत्यक्ष प्रचार के जरिए होगा। प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी ने कांग्रेस और अन्य विपक्षी दलों को एक तरह से चुनौती देते हुए कहा, कि वह जितना विरोध कर सकते हैं, कर लें। विपक्षी दल यदि रामनवमी और राम का विरोध करेंगे, तो धार्मिक धुवीकरण में भाजपा की लोकसभा चुनाव में लॉटरी खुलना तय है। प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के इस बयान के बाद स्पष्ट हो गया है कि भाजपा चुनाव के समय जो धार्मिक धुवीकरण का वातावरण बनाती है, वैसे ही इस लोकसभा चुनाव में रामनवमी के त्यौहार और भगवान राम के नाम पर चुनाव लड़ने की तैयारी भाजपा ने कर ली है। चुनाव प्रचार के दौरान विपक्षी दल इसका विरोध भी

नहीं कर पाएंगे। जो भी राम के नाम पर भाजपा का विरोध करेगा, वह हिंदुत्व का विरोध करने वाला समझा जाएगा। प्रधानमंत्री ने अपने भाषण में यह भी कह दिया, कांग्रेस के उन नेताओं ने जिन्होंने भगवान राम का नाम लिया। उन्हें 6 साल के लिए निष्कासित कर दिया। इससे भाजपा की रणनीति का स्पष्ट रूप से खुलासा हो गया है। लोकसभा का चुनाव धार्मिक धुवीकरण के आधार पर ही लड़ा जाएगा। रामनवमी का त्यौहार पूरे देश में आस्था और श्रद्धा के साथ मनाया जाता है। रामनवमी के प्रति आस्था, 9 दिन तक व्रत शक्ति की उपासना के लिए हिन्दू, धार्मिक विधि विधान से पूजा करते हैं। भारतीय जनता पार्टी ने भगवान राम और रामनवमी के त्यौहार को ध्यान में रखकर चुनाव प्रचार

रणनीति तैयार की गई है। धार्मिक धुवीकरण का सबसे ज्यादा फायदा भाजपा को ही मिलता है। धार्मिक आस्थाओं के सहारे भारतीय जनता पार्टी चुनाव जीतने में सफल होती है। 80-20 का खेल भी धार्मिक धुवीकरण के कारण संभव होता है। केंद्रीय चुनाव आयोग की जिस तरह की भूमिका वर्तमान में है। उसमें बीजेपी के लिए कोई चुनौती नहीं है। चुनौती सही मायने में विपक्षी दलों के लिए है। लोकसभा के चुनाव चल रहे हैं। आदर्श आचार संहिता लागू है। इसी दौरान झारखंड और दिल्ली के मुख्यमंत्री जेल में बंद हैं। ईडी और सीबीआई के अधिकारी अभी भी विपक्षी दलों के नेताओं और लोकसभा के जो उम्मीदवार हैं, उनके ऊपर छापे डाल रहे हैं। उन्हें ईडी और सीबीआई के दफ्तर में बुलाया जा रहा है।

इन फलों को अपने आहार में अवश्य शामिल करें

ऑक्सीजन हमारी जिंदगी का आधार है। शरीर के सभी अंगों को ठीक से काम करने के लिए ऑक्सीजन की जरूरत पड़ती है। शरीर में यह ऑक्सीजन खून के माध्यम से सभी अंगों तक पहुंचता है। इसलिए खून में अगर ऑक्सीजन की कमी होती है तो इससे शरीर के विभिन्न अंगों के विकास पर बुरा प्रभाव पड़ता है। इसके लिए जरूरी है कि हम अपने आहार में ऐसे फलों को शामिल करें जो खून में ऑक्सीजन की मात्रा को बढ़ाने का काम करते हैं। आम, नींबू, तरबूज और पपीता ऐसे फल हैं जो हमारी किडनी को साफ रखने में मदद करते हैं। विटामिन से

उपयुक्त उपचार हैं। इनमें एंटी-ऑक्सीडेंट्स भरपूर मात्रा में पाए जाते हैं।

ऑर्गेनिक जिलैटिन में कैल्शियम और आयरन की भरपूर मात्रा पाई जाती है। इसमें पर्याप्त मात्रा में फाइबर भी पाया जाता है। यह शरीर में ऑक्सीजन की मात्रा बढ़ाने का सबसे बेहतरीन उपाय होता है। शतावरी, जलकुम्भी और समुद्री शैवाल भी खून में ऑक्सीजन की मात्रा बढ़ाने में काफी मददगार होता है। इन खाद्यों का सेवन शरीर में रक्त के माध्यम से ऑक्सीजन की आपूर्ति निश्चित करते हैं। विशेषज्ञों के मुताबिक शरीर में ऑक्सीजन की मात्रा 90 प्रतिशत से कम होने पर यह अंगों पर बुरा प्रभाव डालना शुरू करता है। इसकी पूर्ति के लिए आवश्यक खाद्य पदार्थों का नियमित सेवन बेहद जरूरी है।

तंबाकू के धुएँ से आंखें हो सकती हैं खराब - धूम्रपान से कैंसर जैसी गंभीर बीमारियों का खतरा बना रहता है। अब एक नये अध्ययन के अनुसार अत्यधिक धूम्रपान के कारण डायबिटीज, फर्टिलिटी में कमी तथा अंधेपन की भी आशंकाएं होती हैं।

तंबाकू का ज्यादा मात्रा में सेवन आंखों की रोशनी के लिए काफी नुकसानदेह होता है। ऐसा इसलिए क्योंकि रक्त में निकोटिन की मात्रा ज्यादा हो जाने पर आंखों के रेटिना पर बुरा असर पड़ता है। इसके अलावा भी इसके आंखों पर कई दुष्प्रभाव होते हैं। आंखों की सतह पर नमी बनाए रखने के लिए कुछ तत्व जिम्मेदार होते हैं। ये तत्व अत्यधिक धूम्रपान से क्षतिग्रस्त हो सकते हैं। ऐसे में आंखों की सतह की नमी और गीलापन खत्म हो जाता है। इस वजह से आंखों में खुजली या फिर नजर में धुंधलापन आने की संभावना होती है। एक रिपोर्ट में यह बात सामने आई है कि धूम्रपान से मोतियाबिंद भी हो सकता है। एक शोध में यह दावा किया गया है कि तंबाकू खाने वाले लोगों में मोतियाबिंद की संभावना कुछ ज्यादा ही होती है। साथ ही साथ ऐसे लोगों के संपर्क में रहने वाले लोग भी इससे प्रभावित होते हैं। धूम्रपान की वजह से तंबाकू में मौजूद निकोटिन रेटिना और ऑप्टिकल नसों पर घातक प्रभाव पड़ता है। ऐसे में आंखों को दीर्घकालिक प्रभाव छोड़ने वाली क्षति

भी हो सकती है। धूम्रपान करने वाले लोगों को अक्सर मधुमेह और हाई ब्लडप्रेशर की शिकायत होती है। इन बीमारियों में भी आंखों की रोशनी कम हो जाती है।

गर्मियों में सत्तू का सेवन करें - गर्मियों में सत्तू का सेवन अच्छा रहता है। इसके शरीर सेहतमंद रहता है। सत्तू पीने के लाभ - सत्तू पीने से मधुमेह और रक्तचाप नियंत्रित रहता है। सत्तू में नींबू, नमक और जीरा डालकर पीने से बीपी नहीं बढ़ता है। सत्तू लू लगने से भी बचाता है। गर्मियों में अगर सत्तू पीकर बाहर निकला जाए तो लू नहीं लगती है। सत्तू मोटापे को भी दूर करता है। सत्तू पीने से पाचन ठीक रहता है और एसिडिटी नहीं होती है। गर्मियों में मिचली आने की भी शिकायत लोगों को होती है। रोज सत्तू पीने से उल्टी रुकती है और शरीर की कमजोरी भी दूर होती है। इसके अलावा नींबू पानी और आम के पने का भी सेवन करें यह आपको लू से बचाता है। नींबू पानी से शरीर को विटामिन सी मिलने के साथ ही ठंडक भी बनी रहती है।

विटामिन एवं फाइबर से भरा है कटहल, सेहत के लिए गुणकारी

कटहल दुनिया का सबसे बड़ा फल है, इसका आकार 10 से 25 किलो तक हो सकता है। आमतौर पर कटहल को सब्जी ही माना जाता है, लेकिन वनस्पति शास्त्र में इसे फल कहा गया है। विशेष बात यह है कि कटहल की उत्पत्ति भारत में ही मानी जाती है और हजारों सालों से भारत में इसे खाया जा रहा है। भारत से ही यह अन्य देशों में गया और वहां भी इसे पसंद किया गया। दक्षिण भारत सहित उत्तर भारत के

अधिकतर राज्यों में हजारों सालों से कटहल के पेड़ पाए जाते हैं और इसकी उत्पत्ति मोटे तने से निकले फूलों से होती है। भारत के आयुर्वेदिक ग्रंथों में इसकी जानकारी दी गई है और कहा जाता है कि देश में इसकी उत्पत्ति 3000 ईसा पूर्व से हो रही है। भारत के अलावा कटहल का पेड़ बांग्लादेश, मलेशिया, बर्मा, श्रीलंका, इंडोनेशिया, फिलीपींस, कैरीबियाई द्वीपों में, पश्चिम अफ्रीका में भी पाया जाता है। भारत के आयुर्वेदिक ग्रंथों में कटहल

की जानकारी दी गई है और कहा जाता है कि देश में इसकी उत्पत्ति 3000 ईसा पूर्व से हो रही है इसके अलावा उत्तरी ऑस्ट्रेलिया, संयुक्त राज्य अमेरिका, ब्राजील आदि देशों में यह उगाया और खाया जाता है। भारत में ही उत्पत्ति के बाद कटहल पड़ोसी देशों तक पहुंचा। यह सब्जी के बजाय फल इसलिए है कि इसकी उत्पत्ति फूलों से होती है। विशेष बात यह है कि कटहल के पेड़ पर नर और मादा फूल लगते हैं, लेकिन मादा फूल से ही कटहल बनता है। नर फूल खिलने के बाद सूखकर बिखर जाता है। कटहल शरीर के लिए तो लाभकारी है ही, इसके सेवन से चिकित्सीय लाभ भी मिलते हैं। प्राचीन आयुर्वेदिक ग्रंथ 'चरकसंहिता' में इसे 'पनसम्' कहा गया है। वहां पका कटहल खाने की सलाह दी गई और कहा गया है कि यह खाने में मधुर, हलका सा कसैला, स्निग्ध के अलावा भारी होता है। आधुनिक युग में इस फल के और गुण उभरकर आए हैं, जैसे कटहल विटामिन और फाइबर से भरपूर है। इसमें विटामिन ए, बी-कॉम्प्लेक्स, विटामिन विटामिन सी और विटामिन ई भी उपलब्ध है।

सबसे पहले रखो सेहत का ध्यान फिर करो बाकी काम

आजकल कम उम्र में ही लोग क्रोनिक बीमारियों की चपेट में आने लगे हैं। लाइफस्टाइल और खानपान खराब होने से सेहत से जुड़ी कई तरह की समस्याएं तेजी से बढ़ रही हैं। इसकी वजह से कई गंभीर और खतरनाक स्थिति बनने लगी है। इसी से बचाव और जागरूकता के लिए हर साल 7 अप्रैल को वर्ल्ड हेल्थ डे मनाया जाता है। इस बार भी मनाया गया इस वर्ल्ड हेल्थ डे का थीम माई हेल्थ-माई राइट मतलब मेरा स्वास्थ्य-मेरा अधिकार रखा गया था। इस बार वर्ल्ड हेल्थ डे का उद्देश्य अच्छी स्वास्थ्य सेवाएं, साफ पानी-हवा, पोषण से भरपूर आहार और साफ-सफाई है।

वर्ल्ड हेल्थ डे का इतिहास और महत्व स्वास्थ्य को बढ़ावा देना, कमजोर लोगों की सेवा करना और दुनिया को सुरक्षित रखने के उद्देश्य के साथ साल 1948 में दुनिया के तमाम देशों ने एक साथ मिलकर WHO की नींव रखी थी, ताकि लोगों को हेल्दी रखने में मदद मिल सके। इसी दिन विश्व स्वास्थ्य दिवस की शुरुआत डब्ल्यूएचओ के फाउंडेशन डे के रूप में की गई थी। इसके दो वर्ष के बाद 1950 में पहली बार विश्व स्वास्थ्य दिवस 7

अप्रैल को दुनियाभर में मनाया गया था, जिसका क्रम आज भी जारी है। **सेहत को नुकसान पहुंचा रहे पर्यावरणीय कारण** हेल्थ एक्सपर्ट्स के मुताबिक, लाइफस्टाइल और खानपान में गड़बड़ी होने का नकारात्मक असर सेहत पर पड़ता है। कई पर्यावरणीय कारक भी सेहत को बुरी तरह प्रभावित कर रहे हैं। कुछ अध्ययनों में एयर पॉल्यूशन और इससे होने वाली समस्याओं को लेकर अलर्ट किया गया है। शोधकर्ताओं का कहना है कि वायु प्रदूषण को सांस से जुड़ी समस्याओं का कारण माना जाता है लेकिन सच्चाई यह है कि इससे ओवरऑल हेल्थ प्रभावित होती है।

एंटी नारकोटिक्स सेल ने भारी मात्रा में चुरा पोस्ट सहित एक आरोपी किया काबू **सेहतमंद जीवन के उपयोगी टिप्स** खाना अच्छा हो-आपका भोजन हमेशा संतुलित होना चाहिए। इसमें हरी सब्जियों और मौसमी फलों का होना जरूरी है। भारतीय भोजन में पर्याप्त पोषक तत्व होते हैं, विटामिन की भरपाई फलों के जरिये हो जाती है।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

Job oriented Career Options in Music Industry

Music is one of the greatest human achievements. Music can create emotions and express feelings. It also soothes the mind. Music today has turned out to be a great career option. With the immense growth of the entertainment industry, a career in music is increasingly turning out to be a good option. Success in the field of music can be surely achieved with the talent, genuine interest, sincerity and willingness to work hard. Having an inborn talent to sing is a wonderful gift. But making a career out of this talent demands a lot of practice and hard work. Joining an institution and getting training is one of the first steps towards making a career in Music but the main emphasis should be real dedication and commitment. A person who wants to make his career in music should have a genuine love for music, a musical sense, which means a sense of time and rhythm, creative ability and also stage confidence.

Career Options in Music Industry

Just as there is a wide variety of forms in music like classical, folk, jazz, rock, pop, fusion etc, in the same way, there are also a variety of opportunities in this field. There are numerous career options in this industry as discussed below.

Composer: A composer is who writes and arrange original music in a variety of musical styles. They create original music ranging from pop to jazz to classical. The musical themes and background music for television shows are created by composers. A composer's job is to help tell a story in a film, television story, play or video game without distracting the viewer. The soundtrack they create must suit the project and convey the appropriate mood and tone. The qualities like patience, musical talent, knowledge of

instruments, networking, and marketing, singing etc should be present in a composer. A bachelor's degree in music composition will be needed to become a professional composer. A music composer can earn around Rs.7,00,000 annually, rest depends upon the work and experience.

Producer: Music producer oversees all aspects of a recording session, from planning the sessions to the finished product. As a music producer, you will be responsible for providing instruments, scheduling studio times and handling funds, costs and other expenses. A music producer should possess in-depth knowledge of music, be a musician with performance experience and know

Vijay Garg

everything there is to know about recording equipment and sound engineering. The final product you produce should be the creation and publication of a quality musical work. A major aspect of your job as a music producer is creating quality sounds that satisfy the all other members. A degree such as the Bachelor of Music in Music Production and Engineering or Music Business will be helpful in you want to become a music producer. An experienced producer can earn up to Rs.12,00,000 per year.

Musician or Singer: Musicians and singers play instruments or sing for live audiences and in recording studios. They perform in a variety of styles, such as classical, jazz, opera, hip-hop, or rock. It is the job of musicians to play instruments as well as sometimes sing songs for both live audiences and during recording sessions. Whereas, a singer performs the lead vocals of a song. A singer sings the main vocal line of a track. He or she is the main focus of the performance, in contrast to a band, which has regular members who tour, record, and generally play equal roles in a performance together. A bachelor's degree in Music theory or Music performance is recommended. The annual income of a singer or musician totally depends upon the capability and talent of the singer.

Sound Designer: The Sound Designers are responsible for obtaining all sound effects, whether recorded or live for a specific production. They are also responsible for setting up the sound playback equipment and must make sure the board operator is properly

trained. Sound Designing is an artistic component of the production. The Sound Designer needs to have the imagination to create sound effects and not just rerecord them. An important part of understanding and realizing the director's creative vision for the atmosphere of a film, good sound recording can save a production time and money in post-production. For a sound designer, a good understanding of electronics and sound recording, playback and editing equipment excellent aural skills and ability to give and accept direction should be there. A bachelor's and master's degrees in sound design are needed to become a sound designer. A sound designer can earn up to Rs.6,00,000 per year. **Music Director:** Music Directors are also known as conductors, they lead musical groups such as orchestras etc. They select music to perform, arrange performances and work with musicians to ensure that they perform well. They also lead rehearsals and performances. They are often responsible for many of the administrative details of leading the musical group. Music directors work with a variety of different types of musical groups, including school bands, youth orchestras, and performance companies, or may even work for a television or radio shows. A successful music director is creative, tenacious and dependable. They have the excellent interpersonal skill and shine in front of a crowd. A music director in the performing arts tends to have a master's and PhD in musical programs like conducting, music theory, music composition, or in a specific instrument. An average annual salary of a music director is around Rs.9,00,000.

Music Editor: Music Editors help directors to achieve their musical ambitions on films and provide a crucial link between the film and the composer. They structure the soundtrack, ensuring that all the components work together. For film music to work successfully it must be beautifully written, well performed and appropriate to the story and setting. In addition, it must be very carefully placed within the film, in order to complement the action, rather than detract from it. Their responsibilities vary according to each film's musical content and budget. They are usually responsible for all the music featured on film soundtracks, including performed music, all sourced and the score, written by the composer specifically for the film. A bachelor's degree in the relevant field is required for pursuing your career as a music editor. A music editor can make up to Rs.6,00,000 yearly.

Music Teacher: Music teachers provide music lessons about how to sing or play a musical

We must actively grow to make our planet a better place to live

Humans affect the physical environment in many ways: overpopulation, pollution, burning of fossil fuels and deforestation. All of these activities are carried out by humans, and they affect the climate, atmosphere and our ecosystems. There are many ways humans impact the physical environment. Humans impact the temperature, atmosphere, and environment through doing these things. Yes! Humans are the only living beings accountable for environmental degradation. Humans pollute the air, water, sound, radiation, light, and even the soil. This is due to many of the human activities like travel, power generation, industrial waste dumped into rivers, polyethylene waste, artificial methods used in agriculture, cell phones, Wi-Fi etc. This pollution is detrimental to both people and animals. Pollution reduces a healthy life span. Preventing damage to the environment has become a way of life for many, with zero waste, sustainable living and reducing carbon footprints shared goals for households and businesses across the country. Choose from a wide range of greening the planet options and incorporate them into your daily activities to protect water resources, improve air quality, reduce waste and raise awareness of environmental issues.

Becoming an environmental advocate can help protect the planet by extending individual actions to a larger group. Talking about the environment raises

awareness and the likelihood of action. Consider taking part in a local environmental event, starting a recycling competition at work, or posting an environmental pledge on social media. As humans, we are directly or indirectly responsible for the degradation of nature. Neglecting nature endangers many species in our world. Among the most widespread human activities affecting nature are: Industrialization- In this competitive era where every country is growing, we mostly depend on industrialization. We build huge factories, which in turn affects our nature in many ways, such as Poisonous gases released directly in the open environment, Harmful solid waste discharged on land, Solid waste discharged untreated in water bodies; this affects aquatic life the most, and the marine life is disturbed abruptly with the death of fishes and aquatic plants. Use of vehicles - We rely so much on fuels these days, but we tend to forget that these vehicles emit a huge amount of harmful gases that mainly includes Hydrocarbons(HC), Carbon monoxide(CO), Nitrogen oxides(NOx) etc. which pollutes the air.

Deforestation - We exploit our forest for so many reasons, like for creating our own space for infrastructure development or for the use in timber industry etc. This also leads to the destruction of the natural habitat of many wild animals and birds. Nuclear Testing - Nuclear weapons testing is the most dangerous human activity, destroying nature

on a wider scale. These tests are conducted either on the surface, underground, or sometimes even underwater. These tests result in the uncontrolled release of radioactive material, which has a variety of harmful health effects on humans, animals and nature in general. Various Human Activities That Affect an Ecosystem, some of them, overpopulation means need more agricultural land to feed them this leads to deforestation and destruction of wildlife. Forests are a critical habitat of wildlife and ecosystems, supporting the intricate relationship between living and non-living things. Deforestation leads to an increase in greenhouse gas. The invention of plastic is one of the major problems for the ecosystem and for aquatic life. Overgrazing over fishing so many activities that lead to affect an ecosystem.

When humans perform certain actions on the environment, they have an effect. This effect can be negative or positive, although the very influential word "effect" indicates that it is somewhat negative. If we take action on the environment and do something that benefits it, it will be positive. If, on the contrary, it pollutes, reduces it and, in general, harms it, we will say it is negative. This is how we deal with everything related to environmental impact. The main consequence of these effects is usually planetary pollution. We can see water, soil, air, destruction of ecosystems, destruction

of habitats etc. All of this leads to diseases, loss of biodiversity and health problems and an increase in both flora and fauna. Positive environmental impact Just as humans can have a negative impact on the environment, they can also be a positive one. Activities with positive environmental impacts are those that benefit the environment or seek to correct pre-existing negative impacts. Efficient irrigation. As we have seen, water waste is one of the things on our agenda. Agriculture is a human activity that consumes a lot of water. For this reason, retrofitting irrigation systems to more systematic and efficient systems, such as drip irrigation crops, can increase productivity but can also save a lot of water.

Sewerage treatment. If we treat it before drainage, the effects are minimal. The spread of germs changes in physical and chemical parameters can be prevented and, therefore, it pollutes the water or the environment less where it is discharged. Recycling Because we produce a large amount of trash, recycling it to re-incorporate it into the product's life cycle is a good idea to prevent contamination in its production or to waste or waste so much raw material. As you can see, environmental impacts are both positive and negative. We must actively grow to make our planet a better place.

By: Surjit Flora
647-829-9397

Job oriented Career Options in Music Industry

instrument to pupils i.e. adults and children within home, school or college. Some music teachers also teach people about music theory. They are responsible for teaching people instrumental techniques, scales, sight reading, and music theory, the majority of music teachers help pupils to prepare for music examinations, auditions, and live performances. Some might even teach people about recording software, such as Pro Tools and Logic. While sharing the gift of music can be rewarding and fulfilling, teaching music isn't just about music. You'll need to have effective classroom management skills and know how to assess and grade your students' progress. Music teachers need to have at least a bachelor's degree in music education, but many teachers also earn master's degrees or doctoral degrees in music performance or music education. A music teacher can earn near about Rs.4,50,000 per year.

Recording Engineer: The job of a recording engineer is not only to record audio but to edit and mix it in such a way as to make the audio sound the best it possibly can. You will set up and operate sound equipment in live events, recordings or post-production to ensure the best acoustic result. The equipment typically used by recording engineer includes digital recorders, listening equipment, mixing boards, and sophisticated computer programs and software. The recording engineer must carefully balance art and science and be able to communicate and understand the artist's needs in order to make their musical dreams a reality. It requires a bachelor's degree in computer, engineering or information science or equivalent. The average salary for a Sound Engineer is Rs.4,00,000 per year. Music Studio Manager: Studio Managers ensure the studio runs efficiently by overseeing building

maintenance and studio prep ahead of sessions. Studio managers working in the music industry usually oversee the recording studio and schedule artists for recording. Some music studio managers are also owners of the recording studios. They also oversee the marketing and advertising, designing budgets and acting as the link between clients and the engineers. Because they often handle financial matters, aspiring recording studio managers also benefit from having a financial background. They are responsible for providing for all the necessary equipment and facilities required of a professional recording studio. The more contacts a Studio Manager has in the music business, the better the recording studio's chances of commercial success. They usually have an educational background in

communication, broadcasting, music production or engineering. The starting salary of a studio manager is around Rs.4,00,000 per annum.

Instrumentalist: An Instrumentalist is a musician who plays one or more musical instruments and performs a variety of musical genres. The Instrumentalist may perform as a soloist or play in recitals with accompaniment, or as a member of a musical group such as an orchestra or a band. There will also be opportunities to perform in live performances and participate in recordings in music studios. There are several qualities that help in the success of an instrumentalist including a high level of education and experience in the field of music skill at playing one or more instruments, an ability to read musical sheets and play from them and adaption to the way they pay their instrument depending on the

specific style desired by the audience. In order to be successful in this career, it is essential to be a flexible person and be willing to perform in front of many types of groups. While there is no specific educational requirement for an instrumentalist, they must be highly skilled at playing the instrument of their choice which can only come with years of practice and training. The income of an instrumentalist depends on the kind of instrument played by him/her.

If you have a passion for music, you can see there are a variety of careers related to music available. Each music career requires a unique skill set and other essential backgrounds. It is important to spend time figuring out which path is right for you. You can choose any of the above profession as your career according to your desire and interest.

Vijay GarG Retired Principal
Educational columnist malout
Feeling of Sharing

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

LONGISLAND PUNJABI CIRCLE
ASSOCIATES WITH

THE METROPOLITAN

LIDC

LAAC

PRESENT

NEW YORK FEST

FREE
ENTRY

FUN DAY
FUN DAY
FUN DAY
FUN DAY

Harbhajan Mann

VAISAKHI MELA IN LONG ISLAND

... celebrating our rich culture ...

LIVE MUSIC CONCERT

KIDS ACTIVITIES

LIVE PERFORMANCES

VENDORS

SUN • MAY 19TH 2024

12:00PM TO 6:00PM

NASSAU COMMUNITY COLLEGE (PARKING LOT 4A)

1 EDUCATION DR, GARDEN CITY, NY 11530

RIGHT ACROSS FROM
NASSAU COLISEUM

FOR SPONSORSHIP OR MORE INFO CALL

Onkar Singh 212-300-6511 Rajeev Maini 917-335-7133 Jay Singh 516-857-5297 Deepak Bansal 516-304-8808 Jay Sharma 516-808-6440

LOCATION

SCAN ME

EVENTMASTER/ @ f s t v | WWW.EVENTMASTER.NYC

DESIGNED BY HV PRODUCTION

Gene therapy holds promise for blood disorder haemophilia: Doctors

Gene therapy offers hope of a cure to people with haemophilia, a hereditary blood disorder, where a person is born without one clotting factor in the blood, required for forming a blood clot, said doctors on World Haemophilia Day on Wednesday. World Haemophilia Day is observed every year on April 17 to raise awareness of the debilitating blood disorder, caused by missing or defective factor VIII (FVIII), a clotting protein. Because patients with haemophilia are unable to form a strong blood clot after injuries, they continue to bleed, raising the risk of death in severe cases. Even with a minor bleeding episode, haemophilia patients run the risk of joint damage, which can later lead to crippling and other issues. The inherited disorder stems from a deficiency or dysfunction in clotting factors crucial for coagulation,

primarily factor VIII in haemophilia A and factor IX in haemophilia B. It is inherited in an X-linked recessive pattern, explaining its prevalence in males. Females can be carriers or experience milder symptoms due to their two X chromosomes, Tanmay Deshpande, Consultant General Paediatrics and Paediatric Genetics and Metabolic Diseases, Sir HN Reliance Foundation Hospital, told VOICE. Hence, understanding the genetic basis is vital for affected individuals and healthcare providers. Genetic counselling can help assess inheritance risk and inform reproductive decisions, the doctor said. According to data from Haemophilia & Health Collective of North (HHCN), India is home to an estimated 1,36,000 people living with haemophilia A – the second largest globally. Of these, only 21,000 are registered at present. About 80 per cent of haemophilia cases go undiagnosed in India as several hospitals and medical institutions lack screening capabilities for blood clotting,

affecting the diagnosis of new cases. In the realm of haemophilia treatment, gene therapy emerges as a tool with transformative potential, Tanmay said. He explained that the therapy involves the precise delivery of functional genes to correct the underlying genetic defect responsible for deficient clotting factor production in patients. With the help of viral vectors or other delivery systems, gene therapy aims to restore physiological balance and enable sustained production of clotting factors within the body, he added. Recent clinical trials display encouraging outcomes, highlighting both the safety and efficacy of this approach. This includes the human clinical trial at the Christian Medical College (CMC) Vellore, a first for India. Scientists at the CMC deployed a novel technology of using a lentiviral vector to express a FVIII transgene in the patient's haematopoietic stem cell which will then express FVIII from specific differentiated blood cells.

Currently, haemophilia can only be defeated by factor VIII infusions. Complications can be prevented if there is preventative administration of factor VIII, which is unfortunately very expensive for low and middle-income countries. However, gene therapy may help cure the disease. Gene therapy is a potentially curative treatment for haemophilia. It uses an adenovirus vector where the defective gene of a haemophilia patient is replaced by a functional gene. This treatment is not yet available in routine clinical practice even in Western countries, Anoop P, Sr. Consultant Haematology, Aster RV Hospital, told VOICE. Gene therapy enables editing the faulty gene of a baby, while inside the uterus, who is known to be born with haemophilia, because of strong family history, he added. With ongoing research diving deep into optimisation and long-term effects, gene therapy promises a paradigm shift in the management and potentially the cure of haemophilia, the doctors said.

Drug shortages reach record high in US

There are more active drug shortages in the United States than ever, according to data from the American Society of Health-System Pharmacists and the University of Utah Drug Information Service. The organizations first started tracking drug shortages in 2001. Active shortages previously peaked in 2014, with 320 drugs in active shortage. Shortage levels have fluctuated in the decade since, but have been steadily trending up since 2021 – now reaching a record-high of 323 drugs in the first three months of 2024. It is long past time to put an end to drug shortages, Paul Abramowitz, chief executive officer of the American Society of Health-System Pharmacists, wrote in a blog post on Thursday. All drug classes are vulnerable to shortages, he wrote. Some of the most worrying shortages involve generic sterile injectable medications, including cancer chemotherapy drugs and emergency medications stored in hospital crash carts and procedural areas. Ongoing national shortages of therapies for attention-deficit/hyperactivity disorder also remain a serious challenge for clinicians and patients. Along with the 32 chemotherapy drugs that are in shortage, the five categories of drugs with the most shortages include central nervous system stimulants, antimicrobials, hormone agents and intravenous fluids. The drug shortage database maintained by the American Society of Health-System Pharmacists and the University of Utah is based on voluntary reports from practitioners, patients and others that are confirmed with manufacturers. This list often includes more drugs than the number considered to be in shortage by the US Food and Drug Administration because it captures broader impacts on providers and patients. The average drug shortage lasts about a year and a half, according to government data. More than half of

the treatment shortages have persisted for more than two years, according to an analysis by health consulting firm IQVIA. And the average shortage affects at least half a million patients, many of them older adults, according to the US Health and Human Services Office of the Assistant Secretary for

Planning and Evaluation, which shared its analysis with Congress in May. Increased demand can play a role in drug shortages, as with recent shortages of weight loss drugs. But more often, manufacturing and quality problems, such as supply chain gaps and discontinuations, are at the root. Last week, HHS

published a white paper outlining policy suggestions to help prevent drug shortages and mitigate vulnerabilities. Among the key recommendations are collaborations with manufacturers and hospitals that aim to bring transparency to the drug market and incentivize investment in resilient and diverse supply chains.

Indians up their spending on dieticians by 125 pc in FY24: Report

Indians have increased their spending on dieticians by a remarkable 125 per cent in FY24, indicating a strong commitment to healthy eating habits, a new report revealed on Tuesday. According to the full-stack financial services platform Razorpay, health coaching also saw a notable 45 per cent jump in transactions, showing a clear interest in fitness guidance. There is a noticeable emphasis on holistic well-being, as evidenced by a 39 per cent uptick

in products related to preventive healthcare, said Shashank Kumar, MD & Co-founder, Razorpay. This signals a collective shift towards expanding horizons while prioritising health, affirming the adage that 'health is truly wealth,' he added. The report analysed more than a billion transactions between April 1, 2023, and March 31, 2024, to know the spending habits of Indians. Moreover, the report found that mutual fund investments increased

by an impressive 86 per cent, insurance payments saw a significant 56 per cent growth and trading experienced a remarkable 62 per cent jump in value in FY24. Payments for air travel surged by 2.4 times while spending on travel accommodations soared by 29 per cent in the same period. Multiplex transactions witnessed a staggering 42 per cent increase in volume. Ticket agencies also reported a remarkable 2.7 times surge in sales. Indian consumers are evolving rapidly, encouraging brands to revolutionise their customer engagement strategies across all touchpoints, said Kumar. In addition, the report noted that close to the New Year, aviation spending soared to nearly three times the daily average. On December 31 last year, online food orders doubled and dine-ins soared to 60 per cent above the daily average.

Lotto Max-A \$70 million jackpot and an estimated 13 Maxmillions in the next draw

Yesterday's Lotto Max draw saw 1 Maxmillions prize (worth \$1 million each) awarded to a holder of a selection sold in Québec. In the Friday, April 19 draw, the prize pool will amount to \$83 million and include a \$70 million jackpot and an estimated 13 Maxmillions. Several jackpots have been won in Québec in the past year, including three with Lotto Max. We hope this momentum will continue, and next Friday's \$70 million jackpot will be won here," says Isabelle Jean, Executive Vice-President and Chief Operating Officer of Lottery Games at Loto-Québec. Three jackpots of \$50 million or more won locally recently. On December 15, Nancy Gauthier, Jeannette Boisvert and Gilles Larouche, a family from the Laurentides, took home \$50,000,000. Catherine Ennis and Jean Larocque, a couple from Estrie, pocketed the \$55,000,000 jackpot on Halloween night. Over Thanksgiving weekend, Montréal resident Pierre Richer won the \$50,000,000 jackpot. Lotto Max continues to churn out winners in Québec. Lotto Max players in Québec have won over \$3.632 billion since its launch in 2009. In

total, there have been 43 jackpot wins in the province, including 3 of \$70,000,000—the largest jackpots ever won in Québec in the February 25 and October 9, 2020, and June 7, 2022 draws. One \$65,000,000 jackpot, four \$60,000,000 jackpots, five \$55,000,000 jackpots, and nine \$50,000,000 jackpots were also won in Québec. In addition to these jackpot wins, Lotto Max players in Québec have also won a total of 221 Maxmillions prizes, each worth \$1 million, and 140 shares of Maxmillions prizes. Draw results are available online at lotoquebec.com. Loto-Québec has been delivering entertainment to Quebecers for over 50 years, and its operations benefit the people and province of Québec. In 2023, it paid out over \$1.6 billion in prizes to lottery winners. Major prize winners are listed on the Winners page in the Lotteries section of lotoquebec.com. Discover their story. The responsible commercialization of lottery and gaming products is central to Loto-Québec's operations. The corporation has been granted the highest internationally recognized certification in responsible gaming by the World Lottery Association.

LightFury Games raises \$8.5 mn to make high-end titles in India

Gaming startup resources. The size of the Shah and Gaurav Munjal. LightFury Games on gaming market in India is on LightFury was founded by Wednesday said it has secured the rise and it is an excellent Shroff, gaming industry veteran \$8.5 million in its maiden time for us to bring our Anurag Banerjee and Tina fundraising round led by Blume expertise into the industry," Balachandran, former executive Ventures and other key said Karan Shroff, CEO and Co- of Unacademy and Tencent investors. The startup added Founder of LightFury Games. Games. "The ability to piece that it will use the funds to "We intend to utilise the capital together the talent and bring in build AAA titles and get top to hire top-tier talent in the believers from the gaming and talent for their studios in India country to put India on the consumer universe make it one and the UK. AAA games, known global map," he added. Other of our most exciting for their high level of polish and investors in the funding round investments we've made in this quality, are developed by top included MIXI, Gemba Capital, space," said Karthik Reddy, gaming studios with significant and Angels, with participation Co-Founder and Managing financial and technical from individuals such as Kunal Partner at Blume Ventures.

UP now has the most GI-tagged items in the country

Six more products from Uttar Pradesh have been given the Geographical Indication (GI) tag. These include the famous "Tirangi Barfi" of Kashi, a tricoloured sweet that was sold to prove a point by freedom fighters during the Quit India Movement. The GI Registry awarded the certification to the Banaras Tirangi Barfi and the five other Uttar Pradesh products on Tuesday. With these six new additions, Uttar Pradesh retains its position as the state with the most GI-tagged products in India, reaching a total of 75. Tamil Nadu follows behind with 58 GI products. The other products that received the certification in Uttar Pradesh include Banaras Metal Casting Craft, Lakhimpur Kheri Tharu Embroidery, Bareilly Cane and Bamboo Craft, Bareilly Zardozi Craft, and Pilkhuwa Hand Block Print Textile. "Two renowned products from Varanasi, the Tirangi Barfi and Metal Casting Craft, were granted GI certification on Tuesday," said Padma Shri Rajnikant, a GI expert. He is the general secretary of the Human Welfare Association and has played a crucial role in securing GI tags for 148 producers across 14 states and Union Territories, including those in the Northeast, Jammu & Kashmir, and Ladakh. Rajnikant said, "These six GI tags were supported by the National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD) Uttar Pradesh, Lucknow office. This achievement solidifies UP's position as the leading state in GI products." In 2008-09, the state had only one GI product, the "Allahabad Surkha Amroodi."

Exchanges Have Only Nine Months Supply at Current Prices Before Bitcoin Halving

Bybit, one of the world's top three crypto exchanges by volume, has released a new report showing that the current supply dynamics of Bitcoin leave only nine months of supply left on exchanges. This is due to the upcoming Bitcoin halving, which reduces supply by 50%. Post-halving, the Bitcoin supply squeeze is expected to intensify. "Bitcoin reserves in all centralized exchanges have been depleting faster," the report says. "With only 2 million bitcoins left, if we assume a daily inflow of \$500 million to Bitcoin Spot ETFs, the equivalent of around 7,142 bitcoins will leave exchange reserves daily, suggesting that it will only take nine months to consume all of the remaining reserves." Indeed, the halving will make Bitcoin twice as rare as gold, according to the report. "The Stock-to-Flow (S2F) ratio is calculated by dividing the circulating supply of a commodity by its annual production, yielding a gauge of scarcity," the report says. "Bitcoin's S2F ratio is around 56 before the upcoming halving, while gold is 60. After the halving in April 2024, Bitcoin's S2F ratio is projected to double to 112." Given this institutional investors have

been ahead of the curve and positioned for this event in advance, especially since the U.S. approval of Bitcoin Spot ETFs. "Bitcoin is becoming the safest investment choice even for the most sophisticated investors in the crypto field," the report says. "The price correlation between Bitcoin and the rest of cryptocurrency has been consistently high, and investment in Bitcoin has also been regarded as the cryptocurrency with the lowest beta." "Each Bitcoin halving sharpens the narrative of Bitcoin as not just a currency, but a scarce digital asset, akin to digital gold," stated Ben Joe, Co-Founder and CEO of Bybit. "This upcoming halving in 2024 will thrust Bitcoin into an era of unprecedented scarcity, making it twice as rare as gold." Bybit is one of the world's top three crypto exchanges by trading volume with 25 million users. Established in 2018, it offers a professional platform where crypto investors and traders can find an ultra-fast matching engine, 24/7 customer service, and multilingual community support. Bybit is a proud partner of Formula One's reigning Constructors' and Drivers' champions: the Oracle Red Bull Racing team.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

ANANDA MARGA NEW YORK SECTOR

FESTIVAL OF BLISS

NEW YORK 2024

INTERNATIONAL

Music & Cultural

FESTIVAL

SUNDAY 21ST APRIL 2024

TIME: 5 00 - 7 30 PM

DINNER | DANCE | MUSIC | RAFFLE

Honoring of Guests

ONE EVENING THAT RENDERS A LONG-LASTING
MEMORY OF A ONCE IN A LIFETIME EXPERIENCE

You are Cordially Welcome!

Scan for Event
info & tickets

YOUR SIGNIFICANT
SUPPORT IS APPRECIATED FOR
THE DEVELOPMENT OF OUR NEW
MEDITATION CENTER

FREE CHARITY DINNER

Delicious Vegan & vegetarian food,
unique cultural dance performances
& devotional songs and music

Free Yoga & Meditation Class

Ph: 646-363-6656

**Tickets
\$20 only**

PHONE: 720-205-6442
646-363-6656
323-804-1518
570 445-5883

VENUE: COMMUNITY CENTER, AUDITORIUM, 143-09 HOLLY AVE, FLUSHING, NY 11355

Fundraiser for our Wellness & Meditation Center - Ananda Kalpataru
0 Fox Hill Drive, Stafford Springs, Connecticut 06076 USA. www.anandakalpataru.org

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

Sanjha Punjab USA
presents

Dr. Mamta Joshi

Sufi Gazal.

LIVE CONCERT

May 4 Sat at 7pm

Venue : Antuns by Minar

244 West Old Country Road Hicksville, New York 11801

Tickets
\$99

VIP, VVIP

Tables, Snaks
Apoetizer Dinner
Full Bar Drinks
included

**Book your
own Tabel**

**Totally
Faimly
Show**

Show booking your City

Balwinder Singh Bajwa

Ph : 516 852 2222

www.sanjhapunjabusa.us | sanjhapunjabusa@gmail.com

ਵੋਟ ਕਰੋ ਪਰ ਬਦਲਾਅ ਲਈ - ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਬੀਜੇਪੀ) ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਰਥਿਕ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਉਹ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਗਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਸਮਾਜਿਕ ਮਾਰਲੋ @ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਵੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ - ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਹੰਗਾਮੇ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਛੜਾਵੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ @ਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੜਾਇਆ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨਾ - ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੋਟ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨੀ ਆਮ ਜਿਹੇ ਲਾਹੇ ਲੱਭੇ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਤਾਕਤਵਰ ਦਬਦਬੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਪਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੋਲਿੰਗ ਬੁਥਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਅਨੁਵਾਹ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ, 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ 1 ਜੂਨ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੇ ਚੋਣ ਦੰਗਲ ਲੋਕਾ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੁਝ ਬਿਹਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸ਼ਾਸਨ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ। ਪਰ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਇਹ ਗਰਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬਦਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਚੋਣ ਇਹ ਮੌਕਾ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਕੀ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਦੌਰ ਹੈ ਜੋ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੜਨ

ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਕਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਘੜਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਰੇਟ ਨਾਲ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਤੱਕ, ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਕ ਕੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣਾਂ 2024 ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਆਮ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਰੋਧੀ ਪੈਂਤੜਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ 2014 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਜਿਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਤਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੇਤੂ ਪੱਖ @ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2019 ਦੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਲਗਭਗ 33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਸਲੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਨਾ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਬਾਰੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਉਭਰ ਰਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਅਰਥਹੀਣ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਚੋਣ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਤੀਜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਚੋਣ ਲੋਕਤੰਤਰ ਇਕੱਲੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੰਪੂਰਨ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਖੇਤਰ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਅਧਿਐਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ

ਕੱਢਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਤੀ ਦੀ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਜੋ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸਦੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰੁਖ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵੱਲ ਖੱਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਕ ਹੈ ਜੋ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਿਣਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਹੁੰਚ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਲਈ ਪਸੰਦੀਦਾ ਚੋਣ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਘੜਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਮੋਢਿਆਂ @ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸ਼ਿਗਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਦੇਸ਼ਸ਼ਾਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਕਿਸਮਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਚੀ ਰੇਖਾ ਪਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਟੀਐਮਸੀ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਫੋਨ @ਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਖ਼ਬਰਤੀ ਸਵਰੂਪ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਰੁਝਾਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਵਿੱਚ ਸੂਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਟੀਐਮਸੀ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਵੋਟ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਚੋਣਾਵੀ ਰੌਣਕਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ @ਤੇ ਰੌਣਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੋਲਿੰਗ ਬੁਥਾਂ @ਤੇ ਵੋਟਰ ਚੁੱਪ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਹ ਕੜਵੱਲ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ। ਹਰ ਚੋਣ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪੌੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਭ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਈ.ਵੀ.ਐਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੋ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਗੋਲੇ ਨੂੰ ਚਮਕਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਦੀ ਪੂਰੀ ਕਰਨ @ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਯਥਾ-ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਵੋਟ ਕਰੋ ਜਾਂ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਵੋਟ ਕਰੋ, ਫੈਸਲਾ ਸਾਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ।

ਜਾਤੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਇਸ਼ਾਰੇ

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਦੀਵੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ। ਫਿਰ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੀ ਤਸ਼ਬੀਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦਿਓ, ਭਲਾ ਸਦੀਵੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਡੀਐੱਮਕੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਕੀ ਵੈਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਤਬਾਕਬਿਤ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੀਆਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਚੁਣਾਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਆਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਸੰਗਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਗੁੱਝੇ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਫਿਕਰੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੱਖਣੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ 'ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਧੌਸ, ਆਡੰਬਰ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਜਗੀਰੂ ਚੌਧਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਠੀਕ ਜਿਵੇਂ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ 'ਹਿੰਦੂਤਵ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਗੁੱਝੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਕਸਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਈਵੀ ਰਾਮਾਸਾਮੀ ਨਾਇਕਰ ਜੋ ਪੇਰੀਆਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਆਰਵਾਦ ਕੜਗਮ ਮੰਚ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਐੱਸਐੱਸ ਅਤੇ ਦੁਆਰਵਾਦ ਕੜਗਮ ਇੱਕੋ ਸਾਲ, ਭਾਵ 1925 ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਵਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਭਗਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੇਰੀਆਰ ਜਦੋਂ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਲਈ ਜਾਣੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਪੱਖੀ ਜਸਟਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ

ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਏ ਸਨ; ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇਕ ਨਾਇਰ ਆਗੂ ਕਰਦੇ ਸਨ (ਪੇਰੀਆਰ ਲਈ ਸਾਰੇ ਗ਼ੈਰ-ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸ਼ੇਸ਼ਿਤ ਹੀ ਸਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹੋਣ)। ਫਿਰ ਦੁਆਰਵਾਦ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਧ ਵਰਗ ਨਾਲ ਤੁਅੱਲਕ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪੱਛੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੋਲ ਅਤੇ ਪਾਂਡੀਆ ਵੰਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਪੇਰੀਆਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਤਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਰਾਸ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜ਼ਰੀਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਚੁਣਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ਼ੈਰ/ਬਾਹਰਲੀ 'ਨਸਲ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਰੀਆਰ ਨੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦਾ ਜੋ ਫਿਕਰਾ ਘੜਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਸੀ। ਪੇਰੀਆਰ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ 1947 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੱਖੀ ਬੁਕਾਅ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਉਹੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਵੱਖਵਾਦ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਸਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆਉਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼ੀਲੋਕਾ ਦੀ ਐਲਟੀਟੀਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੀ ਲਹਿਰ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਤਿਵਾਦੀ ਦੁਆਰਵਾਦ ਕੜਗਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਟੇਕ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੰਭ ਛੁਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਬਹੁਤ ਮਾਮੂਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਪਣੀ

ਲੇਖਕ : ਰਾਜੇਸ਼ ਰਾਮਚੰਦਰਨ

ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਵਡੇਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ 'ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਹੁਣ ਬੀਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ; ਤੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਆਰਵਾਦੀ ਕੇਂਡਰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਸਲੀ ਅਪਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਡੀਐੱਮਕੇ ਦੇ ਵੋਟਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਤਿਰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਵਾਦ ਜਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐੱਮਕੇ ਸਟਾਲਿਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਉਦੈਨਿਧੀ ਸਟਾਲਿਨ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਹੁਣ ਹਿੰਦੂਤਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੰਝ, ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗਠਨ ਗਰਦਾਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੇਰੀਆਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੁਤਕਾਰਨ ਲਈ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਸਟਾਲਿਨ ਵਲੋਂ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਵਿਚ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਤੀ ਨਫਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਚੁਣਾਵੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਕਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੌਤਾ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਉਦੈਨਿਧੀ ਦੀ ਮਾਂ ਦੁਰਗਾ ਸਟਾਲਿਨ ਨੇ ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੁਕਟ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਰੋਜ਼ ਵੈਦਿਕ ਮੰਤਰ ਉਚਾਰਨ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂਵਾਯੂਰ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਦੁਰਗਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ

ਪੁੱਤਰ ਲਈ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮਹਿੰਗਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੀ। ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਤੀਵਾਦ ਅਤੇ ਛੁਆਛਾਤ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੰਭ ਹੈ। ਤਾਮਿਲ ਨਾਡੂ ਦੇ ਗਿਰਜਾਘਰਾਂ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ (ਜਿੱਥੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਗੜੀਆਂ/ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਪ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ) 'ਤੇ ਵੀ ਅਤਿ ਦਾ ਜਾਤੀ ਭੇਦਭਾਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੇਰੀਆਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਉਸ ਨੇ 1968 ਵਿਚ ਕੀੜਵੇਨਮਾਨੀ ਵਿਚ 44 ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਕਤਲੋਆਮ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੀੜਵੇਨਮਾਨੀ ਦਾ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਇਡੂ ਪੇਰੀਆਰ ਦੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਡੀਐੱਮਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੀਐੱਮਕੇ ਦੀ ਜਾਤ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਅੰਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਉਵੇਂ ਹੀ ਗਾਇਬ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੁਕਟ ਭੇਟ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੁਆਰਵਾਦ ਤਰਕਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ ਖੱਖਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਟਾਲਿਨ ਪਿਓ-ਪੁੱਤਰ ਵਲੋਂ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਨਾਲ 'ਇੰਡੀਆ' ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਸੂਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਸੇ ਗੱਲ ਵਿਚ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ - ਕਿਸੇ ਇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁੱਝਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਗੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕੇਗਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਕੇ ਅੱਚਾਈਵੀ ਅਤੇ ਕੋਰੜ ਜਿਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਦੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਮਰਵੇਲ ਵਾਂਗ ਵਧ ਰਿਹੈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ

ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਉੱਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚਾ ਅਮਰਮੇਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਧ ਫੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੱਥੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹਨ। ਉਝ ਤਾਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਪੈਸੇ ਪੱਖੋਂ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹਨ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਵਿਆਹਾਂ ਉੱਤੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੁਪਈਆ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕੋਈ ਤਕੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਵੇਖੀ ਸਰਦੇ ਪੁਜਦੇ ਬੰਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿੱਤਰ ਦੇ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਈਆ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਮ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਲਗਭਗ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਈਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਖਰ ਅਸੀਂ ਰੁਕਾਵੇਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ।

ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦੱਬ ਕੇ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਆਮ ਗੱਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ 10 ਤੋਂ 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਪੈਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਸਦਾ ਹੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਾਪਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਕੋਈ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਹ ਉਲਾਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚਾ ਕਰੇ ਲੇਕਿਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਵੇਖੀ ਵੇਖੀ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਮੌਕੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਖਿਆਲ ਭੋਰਾ ਪਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਉੱਥੇ ਮਹਿੰਗੇ ਪੈਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਕਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕਚੂਬਰ ਕੱਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
5592850841

ਪੰਜ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਘੜੀਆਂ ਬੰਨਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਬੇ-ਜਾਪਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਈਆ ਮਾਂ ਪਿਓ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੁਬਾਲਾ ਕੱਢਣ ਵਾਂਗ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਹਾਂ ਉੱਤੇ ਬੇਬਾਹ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਲੰਗੇ ਦਿਨੀ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰ ਕੇ ਖਰਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਚਾੜ ਲਿਆ ਇਹ ਗੱਲ ਆਮ ਹੀ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹੈ ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ ਹੋ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਆਮ

ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ। ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੌਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਸਿੱਖੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਵਪਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਮੁੰਡਾ ਵਿਆਹ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾੜਾ ਕਿਉਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਖਰ ਕੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅੰਦਰ ਇਹ ਮਸਲੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੱਤਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਚੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵੇਖੇ ਹਨ। ਜਦਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਦਾਜ ਅਤੇ ਰੁਪਈਏ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇੱਥੇ ਸੁਣਦਾ ਕੌਣ ਹੈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਿੱਖ ਕਹਾਉਂਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਟੱਪਦੇ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਪਾਰੀ ਲੋਕ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ ਵੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਆਖਰੀ ਵਰਤਾਰਾ ਰੁਕੇਗਾ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਲਾਹਣਤ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਇੱਕ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ, ਇੱਕ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਵਾਂਗ ਪਰੋ ਕੇ ਦਾਜ ਦੀ ਲਾਣਤ ਨੂੰ ਹੁਝ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਈਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਫਲਸਫੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਾਰਜ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦਲ ਦਲ ਵਿੱਚ ਧਸ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਨਾ ਸਮਾਪਤ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਿਆਹਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਉੱਤੇ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਦਿਮਾਗ ਉੱਤੇ ਟੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਵਾਧੂ ਭਾਰ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕਦਾਚਿੱਤ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈ ਕੇ ਉਸ 'ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਤੇ ਖੇੜਾ ਆਵੇਗਾ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧਾਈ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਕੂਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਖੂਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੈਂਕੜੇ-ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ, ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੇ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਰਾਕਟ ਦਾਗਣ ਨਾਲ ਵੀਰਵਾਰ ਸੱਤਵੇਂ ਦਿਨ ਲਗਪਗ 2600 ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਬਰਾ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮਾਸ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਸਣੇ 1400 ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਲਗਪਗ 6000 ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। ਹਮਾਸ ਆਗੂ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ, ਭਰਾ ਤੇ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਬੰਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਗਈ। ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ 40 ਕਿੱਲੋਮੀਟਰ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ 23 ਲੱਖ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਦੀ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਸਣੇ ਉੱਜੜ ਗਏ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਸੀਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਮਿਸ਼ਕ ਤੇ ਅਲੋਪ ਦੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗੀਆਂ। ਈਰਾਨ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਲ-ਅਸਦ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਾਨਯਾਹੂ ਨੇ ਫਲਸਤੀਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 'ਯੂੱਧ ਦਾ ਐਲਾਨ' ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੀ ਘੇਰਬੰਦੀ ਲਈ 3 ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੌਜ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੀ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਰਾਸ਼ਨ ਤੇ ਈਧਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਨਕਿਊਬੇਟਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਨਵਜੰਮੇ ਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਸਹਾਰੇ ਸਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਉਮਰਦਰਾਜ਼ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੁੱਖੇ-ਪਿਆਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਨਾਹ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਨ 2006 ਵਿੱਚ ਯਾਸਿਰ ਅਰਾਫ਼ਾਤ ਦੀ ਫਤਿਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਾਰ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇੰਜ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਉੱਤੇ ਖਾੜਕੂ ਤਨਜ਼ੀਮ 'ਹਮਾਸ' ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਲਗਪਗ 900 ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੇ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਮਾਸ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਰਾਕਟ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 500 ਦੇ ਲਗਪਗ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਗਿਆਰਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਮਾਸ ਦੇ ਜੰਗਜੂਆਂ ਨੇ 150 ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਢਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਾਸ ਨੇ ਬੰਦੀਆਂ ਬਦਲੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੀ ਤਵੱਕੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਮਾਸ ਦੇ ਇਕ ਨੇਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਦਰਮਿਆਨ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਯੁੱਧ' ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਜਿਹੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਨੋਬਤ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੀ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਦੇ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪੈਣ ਸਦਕਾ ਨਵੇਂ ਸਮੀਕਰਨ ਉੱਭਰਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਮੁੱਚੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਗੜਨ ਦਾ ਖ਼ਬਰਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ

ਲੇਖਕ : ਮੁਖਤਾਰ ਗਿੱਲ,
ਸੰਪਰਕ : 98140-82217

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉੱਥੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਈਰਾਨ ਲਿਬਨਾਨ ਆਦਿ ਮੁਸਲਿਮ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਨੇ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਦੋ ਧੜੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਕਿਹੜੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਮਾਸ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਜੰਗ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਬੰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਵਰਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਹੁਣ ਜੰਗ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਫੈਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਆਉਣਗੇ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਇਕ ਲੰਬਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1967 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਅਰਬਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀਰੀਆ ਦੀਆਂ ਗੋਲਾਨ ਪਹਾੜੀਆਂ, ਵੈਸਟ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੂਰਬੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਹਰੀ ਨੀਤੀ ਆਦਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਟਕਰਾਅ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਤੱਕ ਆ ਪਹੁੰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਹਮਲਾਵਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਲਸਤੀਨ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਗਰੁੱਪ ਹਮਾਸ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਹੋਏ ਜਿਹੜੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਅੜੀਅਲ ਵਤੀਰੇ ਕਰ ਕੇ ਨਾਕਾਮ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਮਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀਟੋ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਡੰਬਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ, ਉਜਾੜੇ ਆਦਿ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਚਾਰ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ 9 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਇਸ 'ਤੇ 800 ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਹਸਤੀਆਂ, ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਦੇ ਪਾਦਰੀ, ਲੇਖਕ, ਕਲਾਕਾਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੱਚੀ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 7 ਅਗਸਤ ਦੌਰਾਨ ਪੱਛਮੀ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਯੇਰੂਸ਼ਲਮ 'ਚ 56 ਫਲਸਤੀਨੀ ਘਰ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਨੀ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬਲਾਂ ਨੇ ਰਾਮੱਲੂ ਨੇੜੇ ਅਲ-ਕਾਬਨੋ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇਕ ਸਕੂਲ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਨ 2022-23 'ਚ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ 'ਚ 261 ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ 477 ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਗ਼ੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਯਹੂਦੀ ਬਸਤੀਆਂ ਵਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰੂਸ-ਯੂਕਰੇਨ ਯੁੱਧ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਨਾਜ ਦੀ ਘਾਟ ਨੇ ਕਈ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਯੁੱਧ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਅਮਨ ਪਸੰਦ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਮਨਫੀ ਕਿਉਂ ਹੈ ?

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਭੂਗੋਲਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬਣਤਰ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ 100 ਡੀਸੀ ਸੱਚ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਭੂਗੋਲਕ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਬਣਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬੋਲੀ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਉੱਪਰ ਪਏ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕੇ-ਸੋਟੇ ਕਾਰਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ/ ਅਸਰ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਪੁਖਤਾ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਤੱਥ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਮੁੱਖਧਾਰਾ' ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹਨ ਉਹੋ ਸਰੋਕਾਰ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ' ਅੰਦਰ ਦੇਖਣ-ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਖਿੱਤੇ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ/ ਸੰਦਰਭਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਜਿੰਨਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇੱਥੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਪੰਜਾਬ' ਵਿਚ ਰਚੇ ਗਏ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਲੋਕਲ ਬਿਰਤੀਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ, ਅਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ- ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ (ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ) ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵੇਂ ਸੰਨ 1966 ਵਿਚ 'ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ' ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰੰਤੂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਅਮੁਮਨ ਦੇਖਣ-ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ।

ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਰੁਚੀ-ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਭਾਵਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦੂਰੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ/ ਤਜਰਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇੱਛਾ/ ਚਾਹੁਣਾ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਖ਼ੈਰ !

ਅਮੁਮਨ, ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ/ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ 'ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ' ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ (ਬਾਹਰਲੇ) ਮੁਲਕ ਦੇ ਭੂਗੋਲਕ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਬੱਝਿਆ ਹੋਇਆ/ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਮੇਰਿਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਯੂ. ਕੇ. ਅਤੇ ਯੂਰੋਪ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ) ਦੀ ਝਲਕ 'ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਮਨੋਬਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ

ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ! ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਕਲਮ; 1947 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਵੰਡ, 1984 ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿ ?ਆਂ ਦੇ ਪਿਛਕੋੜ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਚਲਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿ ?ਆਂ ਦੀ ਜੰਮਣ ਭੋਇੰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ! ਇਹਨਾਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕਲ ਪ੍ਰਭਾਵ (ਹਰਿਆਣਾ) ਮਨਫੀ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨਫੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਪੁਖਤਾ ਗੱਲ; ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ 'ਸਿਆਸਤ' ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ (ਖ਼ਾਸਕਰ ਸਿੱਖਾਂ) ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਾਂ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ; ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ 'ਫਾਡੀ' ਕਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ (ਪੰਜਾਬੀਆਂ) ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੂਲ ਬੀਮ / ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਫਾਡੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਇੱਛਾ- ਸ਼ਕਤੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਖ ਅਤੇ 5ਪਰਾ

ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਗਾਇਬ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ; ਸਿੱਖਿਆ-ਤੰਤਰ (ਉਹ ਚਾਹੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਵੇ) ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ-ਤੰਤਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ, ਨੀਤੀਆਂ ਘੜਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਯੋਗਦਾਨ/ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਤਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਣਗੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ 'ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਮਨਫੀ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੀਜਾ; ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਿੰਦੂ ਖ਼ਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੂ (ਜਿਹੜੇ 1947 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ) ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ

ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ; ਹਿੰਦੂ ਪੰਜਾਬੀ ਤਬਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਨਫੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ-ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ! ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ 'ਸਿਰਜਣਾ' ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਬੂਲ ਗਏ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਚੌਥਾ; ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਵੇਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਸਿ ?ਦੇ ! ਹਨ ਪਰੰਤੂ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਤੇ ਰੁ-ਗੀਤਾਂ (ਸੱਭਿਆਚਾਰ) ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਸਨੂੰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਲੋਕਲ ਤਿਉਹਾਰਾਂ, ਗੀਤੀ- ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੁ- ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦਾ। ਨਤੀਜਨ, ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੰਜਾਬ; ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਦੇਖਣ-ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ 'ਸਿਆਸੀ' ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ 'ਸਮਾਜਕ' ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਉਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਪਰਾਲੇ/ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਸ ਪੱਧਰ ਤੇ 'ਹਰਿਆਣਵੀਂ', 'ਹਿੰਦੀ' ਜਾਂ 'ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ' ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚੋਂ 'ਹਰਿਆਣਾ' ਗਾਇਬ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਛੇਵਾਂ; ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ/ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ 'ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ' ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਸਕੂਲਾਂ/ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚਾ ਸਿਲੇਬਸ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਾਲਾ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਫੇਰ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਣਾ ਹੈ ? ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਉੱਥੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਲਜਾਂ/ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉੱਪਰ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਨਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ-ਟਾਵੇਂ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ

ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅੰਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਸੱਤਵਾਂ; ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਤਮਗਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਨੇ ਇਹ ਤਮਗਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗਲ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ! ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ; ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਹੈ; ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹਿੰਦੂ ਲੇਖਕ ਜਾਂ ਲੇਖਿਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ ਕਲਮ ਚਲਾਉਂਦਾ ਹੈ/ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਉਸਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਤੰਗ ਦਿਲੀ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਲੇਖਕ-ਲੇਖਿਕਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਛੱਡ ਕੇ ਹਿੰਦੀ/ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ/ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰਾਹ ਉੱਪਰ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ; ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਕੱਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਆਪਣੀ ਦਿਸ਼ਾ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ।

ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੂਲ / ਕੇਂਦਰੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ / ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਲਗਾ ਕੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜ- ਵਿੱਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੂਲ ਸੰਦਰਭ ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੋਜ- ਵਿੱਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ / ਬੀਮ ਬਾਰੇ ਖੋਜ- ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰੁ-ਗੀਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਕੁੜੱਤਣ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਹੀਲੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਪੱਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਜਕ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ/ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਰਿਆਣਾ ਸੂਬਾ ਭਾਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ! ਸਾਹਿਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਵੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਾਂਗ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਲੋਕਲ ਪ੍ਰਭਾਵ/ ਮੂਲ ਤੱਤ ਨੂੰ ਕਲਮਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ/ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕਦੋਂ ਹੈ ? ਇਹ ਅਜੇ ਭੱਵਿਖ ਦੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਹੈ।

ਡਾ: ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ
ਸੰਪਰਕ: 90414-98009

ਚਿੱਟਾ ਰੋਜ਼ ਖੋਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਲੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਜਿਹੜੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਗਲਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਅੱਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲਹੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਜਰੂਰ ਟੱਪੇਗੀ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੋ। ਕੁਦਰਤ ਬੜੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਠਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਚਿੱਟੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਕਿੰਨੇ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਦਾ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਮਾਨ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰੂਹ ਰੌਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਵੀਡੀਓ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ, ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਦਰਦਨਾਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਦਲ ਦਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਫਸੇ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਵੀ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਧੀਆਂ, ਨੂੰਹਾਂ, ਮਾਵਾਂ ਵੀ ਚਿੱਟੇ ਤੇ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੰਝਲਾ ਮਾਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਫਗਵਾੜੇ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਮੰਜਿਲ ਕੋਠੀ ਚਿੱਟੇ ਨਾਲ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਦਰਦ ਬਿਆਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਖੋਹਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੋਈ,

ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੰਡਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਚਿੱਟੇ ਨੇ। ਖੰਡਰ ਬਿਆਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਵਾਨੀ ਵੇਲੇ ਇਹ ਇਮਾਰਤ ਕਿਵੇਂ ਦੀ ਹੋਏਗੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸੱਚ ਸੀ, ਕੋਠੀ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਾਖੂਬੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਮਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਘੋਰ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਜਦੋਂ ਵਾੜ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਏ ਤਾਂ ਖੇਤ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਫੜਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਲੋਕ ਲਿਖ

ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਵੇਖੀ, ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਫੜਿਆ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਿਕਲਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਨੇ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਮੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੱਟੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਹੋਰ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਿਉਪਾਰ ਨੂੰ ਕੋੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਵਧਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਿੱਟਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਤੋਂ

ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨੇ ਜਮੀਰਾਂ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਲੁੱਟਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ। ਜਿਹੜੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਗਲਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਅੱਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲਹੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਜਰੂਰ ਟੱਪੇਗੀ। ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਏ। ਕਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਅਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੋ। ਕੁਦਰਤ ਬੜੀ ਬਲਵਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਕਦੇ ਠਹਿਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਚਿੱਟੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਜੇ ਕਿੰਨੇ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਦਾ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਮੁਹਾਲੀ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9815030221

ਮਹਾਨ ਸਖਸੀਅਤ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਹਿਬ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਕੋਟਿਨ-ਕੋਟ ਪ੍ਰਣਾਮ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਗਰੀਬਾ ਦੇ ਮਸ਼ੀਹਾ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਵਸ ਹਰ ਸਾਲ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ-ਧਾਮ ਨਾਮ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਇੱਕ ਸੌ ਤੋਤੀਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ ਬੜੀ ਸਾਨੋ-ਸੌਕਤ ਨਾਲ ਉਹਨਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਗੁਣਗੁਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਾਗੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੇਤਨਾ ਮਾਰਚ ਕੱਢੀਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਗਿਆਵਾਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰਸਤੇ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਖਾਏ ਰਾਹ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਦੀ ਵਿਚਾਰ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਗੁਣ-ਗੁਣ ਕਰਕੇ ਗੀਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਸਿਖਾਈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉੱਚ-ਨੀਚ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਰਗੀਆ ਭੇੜੀਆ ਛੁਆ-ਛਾਤ ਵਰਗੀਆ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਟਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਰਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਅਤੇ ਅਪਣੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਜਨਮ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ- ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 1891 ਈ ਨੂੰ ਬੜੌਦਾ ਰਿਆਸਤ ਛਾਉਣੀ ਮਹੂ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਸੂਬੇਦਾਰ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾਸ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਭੀਮਾ ਬਾਈ ਜੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਜੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਕੇ ਕਸਬਾ ਸਤਾਰਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਇਥੇ ਹੀ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਅਨੰਦ ਰਾਓ ਦੁਆਰਾ ਭੀਮ ਰਾਓ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਮਾ ਬਾਈ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਜਸਵੰਤ ਰਾਓ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ- ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਾਹਿਬ 1907 ਈ. ਵਿੱਚ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਉਹਨਾ ਦਿਨਾ ਵਿਚ ਮਹਾਰਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਦਾ ਬੜਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਨਫ਼ਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਲਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਰੋਟੀ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਚੁੱਕ ਲੈਣ ਦਿਓ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭੀਮ ਰਾਓ ਦੇ ਬਾਲ ਮਨ

ਛੁਪਾਏ ਗਏ। ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤਿ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ- ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਚੰਗੀ ਵਿੱਦਿਆ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਜੀ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਅਤੇ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਗਿਆਰ੍ਹਾ ਮਹੀਨੇ ਅਠ੍ਹਾਰਾਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਖਰੜਾ 29 ਨਵੰਬਰ 1949 ਈ. ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ 26 ਜਨਵਰੀ 1950 ਈ. ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੇਖ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਗਣਰਾਜ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਤੰਤਰਿਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੇ ਜੁੜੇ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੋ- ਭਾਰਤ ਰਤਨ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰਨੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਕਿਹਾ 'ਜੋ ਜਿਨਾ ਪੀਵੇਗਾ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਹਾੜੇਗਾਂ' ਭਾਵ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਉੱਚ-ਨੀਚ ਜਾਤੀ ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਛੁਆ-ਛਾਤ ਵਰਗੀਆਂ ਭੇੜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੇ ਪੁੱਟ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਹਥਿਆਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਧਨ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚੋਰੀ ਜਾਂ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੀ ਬੁਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਬੁਰਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਹਨ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਚੰਗਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ ਦਲਿਤ, ਭਾਈਚਾਰੇ, ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਛੁਆ-ਛਾਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਹਮਦਰਦ ਸਨ ਉਹਨਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਲੱਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾ ਦੇ

ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਬਣਕੇ ਆਏ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਆਪ ਜੀ ਕਾਫੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਾਜ-ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਸੌ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਰਾਹ ਉੱਪਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਹੱਕ ਦਿਵਾਏ ਜੋ ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਸੁਪਨੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਆਉਣਾ ਸ਼ਖਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸੀ ਸਭ ਲਈ ਮੰਦਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਣੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਲਾਬ ਬਣਾਵਾ ਦਿੱਤੇ, ਇਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਈ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅੱਜ ਹਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋ ਲਗਦੀ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਉੱਪਰ ਅਯੋਗ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਲੱਗਣਗੇ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਮੰਜਿਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਾਂਗੇ ਜੋ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ 6 ਦਸੰਬਰ 1956 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਣੀ ਰਹਾਂਗੇ। ਜੇ ਭੀਮ ਜੇ ਭਾਰਤ

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰੜਵਾਲ
ਫੋਨ- 95923-83983

ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਨਾਮ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸੋਚ

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ 8 ਮਾਰਚ ਦਾ ਦਿਨ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਿਨ ਜਨਤਕ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਆਪਣੇ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇਰੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮਨਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਮ-ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੱਪੜਾ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ 1908 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੜਤਾਲ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਾ ਮੀਲ ਪੱਥਰ 1848 ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੱਡਿਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅੰਰਤ ਆਗੂਆਂ ਐਲਿਜ਼ਬਥ ਕੈਡੀ ਅਤੇ ਲਕੂਯੂਸੀਆ ਮੱਟ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਸਿਵਲ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਗਾਂਹ ਇਸ ਦੇ ਬੀਜ 1917 ਦੇ ਰੂਸੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲੀਆਂ ਮਹਿਲਾ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਮਨ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਆਗੂ ਕਲਾਰਾ ਜੈਟਕਿਨ ਨੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ 8 ਮਾਰਚ 1975 ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਅੰਰਤਾਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ 1945 ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਦਿਨ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਲਿੰਗਕ ਸਮਾਨਤਾ, ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅੰਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਫੋਕਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜੋਕੇ ਉਦਾਗੀਰਨ, ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਤੇ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮਰਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੋ ਵੇਲੇ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਬਲਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ

ਅਤੇ ਹੋਰ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੌਕਰੀ ਆਦਿ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ-ਬੋਝ ਹੋਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰੀਰਕ, ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਰਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਅਤੇ ਕੰਮ-ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਡਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇਕ ਹੱਲ ਜੱਥੇਬੰਦ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਜੱਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਜਾਤ ਵੀ ਪਾਈ ਹੈ। ਪਸਸਫ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਸਤਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਛੁੱਟੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਥਾਰਸ਼ਨ ਲੀਵ, ਚਾਇਲਡ ਕੇਅਰ ਲੀਵ, ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹੀ 20 ਅਚਨਚੇਤ ਛੁੱਟੀਆਂ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿ ?ਲ੍ਹਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਘਰੇਲੂ ਕਾਰਨ ਕਰ ਕੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ 10 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਨੌਕਰੀ ਜੁਆਇਨ ਕਰਨ, ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕਰੋਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਪਖਾਨੇ, ਦਫਤਰੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਲਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ, ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਬੇੜੇ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਆਦਿ ਦਾ ਗਠਨ ਅੰਰਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਨ-ਭੱਤੇ ਉੱਪਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਵਰਕਰਾਂ, ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਆਸ਼ਾ ਵਰਕਰਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਨ-ਭੱਤੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੇਵਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਕੁਝ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨਿਯਮ ਬਣਵਾਏ ਹਨ; ਭਾਵੇਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤ

ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਗ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੰਨ ਕੇ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਦੇ-ਪੁਜਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਝਾੜੂ ਪੋਚਾ ਲਾਉਣ, ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਤਾਂ ਘੱਟ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਥਾਈਂ ਕੰਮ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਅਤਿਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਆਂਗਨਵਾੜੀ, ਆਸ਼ਾ, ਮਿੱਡ-ਡੇ-ਮੀਲ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਅੰਰਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗਾਂ, ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਦਿ ਕਰਿਆ ਕਰਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਟ-ਬਟੋਰੂ ਰਿਉਝੀਆਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਹਿੱਤ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਨਿਗਮਾਂ ਆਦਿ) ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੰਰਤਾਂ ਚੁਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਲੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੈਂਬਰ, ਸਰਪੰਚ, ਕੌਂਸਲਰ ਚੁਣੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਅ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਰਦਾਵੀਂ ਹਉਮੈ ਦਾ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਚੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੁਦੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਸੰਪਰਕ: 98142-81938

ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਬਹੁਪੱਖੀ ਮਹੱਤਵ

ਵਿਸਾਖੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਜੋਸ਼, ਉਮੰਗ, ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਗੌਰਵ ਗਾਥਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਕੌਮ ਫ਼ਰਖ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਉੱਪਰ ਇਸ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਪਛਾਣਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਵਸ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਏਕਤਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਸ਼ਰਧਾ, ਧਰਮ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸਵੈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਣਖ, ਸਵੈਮਾਣ, ਤਾਣ ਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਤੇ ਜੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਜੁਲਮ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਣ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈਣ, ਸੋਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿੱਚ ਵਸਾਈ ਰੱਖਣ ਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਹਣੇਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੁਨਹਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦੇ ਵੰਨ ਸਵੰਨੇ ਲੋਕ ਪਕਵਾਨ ਬਣਾਉਣ/ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ, ਪੰਝੂੜਿਆਂ ਵਾਲੇ, ਗਤਕਾ ਖੇਡਣ, ਮੁੰਗਲੀਆਂ ਫੇਰਨ, ਘੋਲ ਘੁਲਣ ਵਾਲੇ, ਢੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ, ਭਾਂਤ-ਸੁਭਾਂਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਆਦਿ ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੱਠਕ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ 'ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਮੁੱਕ ਗਈ ਰਾਖੀ, ਜੱਟਾ ਆਈ ਵਿਸਾਖੀ' ਜਿਹੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਨੱਚ-ਗਾ ਕੇ, ਭੰਗੜੇ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਾਲਤਾਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਰੋਸ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਬਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਹ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੌਮ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਤੇ ਤੀਬਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਪਰ ਸੰਜੀਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਵੈ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉੱਪਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ, ਬੇਮੁਸਾਫਿਰਾਂ, ਨਿਤਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਾ ਜ਼ਬਰੀ ਕਰਨੇ ਹਟ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਜਾਬਰਾਂ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਦੇ ਜੁਲਮ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਜੁਲਮ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ, ਦਇਆ, ਪੀਰਜ, ਖਿਆ, ਵੀਚਾਰ ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਪਾਰਨੀ ਬਣ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਫੁਰਮਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਈਰਖਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ? ਕੀ ਸਾਡੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਮਹਾਨ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਉੱਪਰ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਅਸਲ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ ਤੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ!

ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜਾ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵੰਨ ਸਵੰਨੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਮੌਸਮ ਤਨ ਮਨ ਨੂੰ ਆਨੰਦਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਰੰਗ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੀਜੀ, ਸ਼ਾਂਭੀ, ਪਾਲੀ ਫਸਲ ਪੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਖਤ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਦ-ਬੰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸੋਨ-ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਾਂਭੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਵਿਸਾਖੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਇਸ ਭੂ-ਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਫਸਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਮੌਕਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1699 ਈ. ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ (ਪਹਿਲੀ ਵਿਸਾਖ ਸੰਮਤ 1756 ਨੂੰ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੁੜੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ (ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਇਕੱਠ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 80,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੱਸੀ ਹੈ) ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰੂਗੋਰੇ ਵਜੋਂ ਪੰਜ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦਇਆ ਰਾਮ, ਧਰਮ ਦਾਸ, ਹਿਮਤ ਰਾਇ, ਮੋਹਕਮ ਚੰਦ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਜਿਆ/ਸੰਵਾਰਿਆ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਹਿਮਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਥਾਪੇ ਗਏ ਉਹ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤਾਂ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਮਿਟਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ (ਸ਼ੇਰਾਂ) ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਹੋਰ ਅਦਭੁੱਤ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋਲੋਂ ਖੁਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਤੇ 'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਉਦਾਹਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵੀ ਜੁੜੀ ਹੈ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾ ਵੀ! ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੁਰਬੀਰਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਸੀਸਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁਲਮ ਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇੰਜ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕੇਵਲ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਜਿਉਣ ਤੇ

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
ਸੰਪਰਕ : 98885-10185

ਮਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਮਾਨਵ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ, ਵਿਸ਼ਵ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਮਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੁਲਮ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੁਲਮ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ। 1919 ਈ. ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਅਭੁੱਲ ਦਿਨ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਇਕੱਠ ਇੱਕ ਜਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੁੜਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸਟੇਜ ਤੇ ਬੈਠੇ ਕਈ ਧਰਮਾਂ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਵਾਮ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦਣ ਲਈ ਲਲਕਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਂਤ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜਲਸੇ ਉੱਪਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬੁਝਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੈਰਤ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ। ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਬਲ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਕ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਖੂਨੀ ਸਾਕਾ

ਹਨ। ਬਨਸਪਤੀ ਹਰੀ ਭਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰਾਂ ਮਾਹ ਵਿੱਚ ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਬੜਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿਤਰਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਬੁਰੇਹਾਲੀ

ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਰਥ ਨਿਰੋਗ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਗਾਂ-ਪੱਖੀ ਸੋਚਣੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਆਤਮਬੋਧ, ਆਤਮ-ਪ੍ਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਗਰਮ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਸਿਹਤ 'ਮੇਰੇ' ਤੇ 'ਤੇਰੇ' ਦੇ ਫ਼ਰਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸਭ ਦੇ ਸੁੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੀਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਡਰ, ਸ਼ਾਂਤ, ਤਣਾਅ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁੰਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ, ਫੋਬੀਆ, ਪੈਨਿਕ, ਆਬਸੇਸਿਵ ਕੰਪਲੈਕਸਿਵ ਡਿਸਆਰਡਰ, ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਕਮੀ ਜਿਹੇ ਮਨੋਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਗੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਲਾਜ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਖ਼ਰਚੀਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁੱਢਲੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਰੋਗੀਆਂ ਵਿਚ 20 ਤੋਂ 45 ਫੀਸਦੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਨੋਰੋਗ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬਿਰਧ ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਅੌਰਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਮਨੋਰੋਗ ਉਮੀਦ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਈ ਦੂਜੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਮਗਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਭੁਚਾਲ, ਹੜ੍ਹ, ਸੁਨਾਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕਣ ਆਦਿ ਭਿਆਨਕ ਤ੍ਰਾਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤਣਾਅ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਨੋਰੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਣਾਅਗ੍ਰਸਤ

ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਰਧਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਣਾਅ ਦਾ ਵਾਧਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਕੁਝੜਣ, ਕਲੋਜ਼ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਮ ਮਨੋਰੋਗਾਂ ਲਈ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅੱਖੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਨੋਰੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਲਾਹਨਤਾਂ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕੱਲੇ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਲੋਕ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੋਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਕਸਰਤ, ਯੋਗਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਆਦਿ ਸਿਹਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢਾਲ ਵਾਂਗ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਰੋਗ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰਹਿਣ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਦੋਵਾਂ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਥਾਨਕ ਸੋਮਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਵਰਗੇ ਰੂਹਾਨੀ ਤਰੀਕੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਰਗਰ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨੋਰੋਗੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ

ਵਧਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਚੇਤਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਭਾਵ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਗਾਂ-ਪੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮੂਹਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਦਖਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਗਰ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਹਾਸਲ ਹੋਲਬ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਸੋਮੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤਤਕਾਲੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੋਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਆਦਰ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਮਨੋ-ਚਕਿਤਸਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਧਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਚੇਤਨਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਦਮੀ ਵਿਚ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਭਾਵ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਗਾਂ-ਪੱਖੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮੂਹਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਦਖਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਗਰ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਹਾਸਲ ਹੋਲਬ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਸੋਮੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤਤਕਾਲੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਦਰਭਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਖਲਾਈ ਵਿਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮਨੋਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਦਾ ਆਦਰ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਮੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਮਨੋ-ਚਕਿਤਸਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ-ਕਰਮੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੜ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕਰੋ

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਫਿਰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਨੇਚਰ ਆਫ ਜੋਬ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਚ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਵਿਚ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਕਰੋ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਜੋਬ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਬਦਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਜ਼ਮਾਤ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਬਦਲ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਸਾਫਟ ਸਕਿੱਲਜ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਜਰੀਏ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪਟੜੀ 'ਤੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਈ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਜਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਰਨ

ਲਈ ਇਨਹਾਊਸ ਤਮਾਮ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਕੋਰਸ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹੀ ਹਨ **ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਾ ਕਰੋ:** ਖਾਮੀਆਂ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਸੇ 'ਚ ਘੱਟ ਤੇ ਕਿਸੇ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ **ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣੋ:** ਨਵੀਂ ਜੋਬ ਪ੍ਰਤੀ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ 'ਚ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹੋ? ਇਸਦੀ ਪਛਾਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਰਾਹ ਵਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੌਕਰੀ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ 'ਚ ਤੁਸੀਂ ਫੀਲਡ

ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ, ਇਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਮਾਰਗ ਚੁਣੋ **ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹਾਰੋ:** ਤੁਸੀਂ ਪੁਰਾਣੀ ਜੋਬ ਤੋਂ ਅੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੋ ਪਰ ਨਵੀਂ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਕੇ ਨਾ ਬੈਠੋ ਸਗੋਂ ਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਫਲਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦ ਜੋਬ ਮਿਲਣੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਟੀਚਾ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ **ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣੋ:** ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੂਰ ਦੇ ਢੋਲ ਸੁਹਾਵਣੇ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅੰਦਰ ਪਤਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਜੋਬ ਜ਼ੁਆਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਵਧੋ

ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ: ਆਪਣੀ ਸਕਿੱਲਸ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਭੇਦ ਖੁੱਲ੍ਹਣ 'ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਨਾ ਝੱਲਣੀ ਪਵੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਇਮੇਜ਼ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਬਣ ਜਾਵੇ **ਸਕਿੱਲਸ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ:** ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੀ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸਬਜੈਕਟ ਭਾਵ, ਸਾਈਕੋਲੋਜੀ, ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ, ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਸ਼ੇ ਆਦਿ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੋਬ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕੈਂਪਸ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਿਲਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਆਫ਼ਰ ਮਿਲ ਗਈ

ਵਿਜੈ ਗਰਗ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਲੋਟ

ਹਲਦੀ ਦੀ ਗੱਠੀ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਪੰਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ

ਅਜੋਕੀ ਮੁੱਦਾ ਵਿਗੁਣੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਰ ਵਾਰੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਆਰਥਿਕਤਾ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅੱਧਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, “ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੱਥ ਹਲਦੀ ਦੀ ਗੱਠੀ ਆ ਗਈ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕੇ ਪੰਸਾਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਪੰਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਗਜ਼ਾਰਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗੀ ਗਿਆ।” ਇੱਥੇ ਹੁਣ ਹਲਦੀ ਦੀ ਗੱਠੀ ਵਾਂਗ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੰਸਾਰੀ ਬਣਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਚੋਣਾਂ ਵੋਟਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸਤਕ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਿੱਛਲੇ ਵਾਅਦੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਭੇਬਲਭੁਸੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸਾਡੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਸਕੀਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ “ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਮੂਰਖ ਗਿਆਨੀ, ਚੋਰ ਸਾਧ, ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ, ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਦਾ ਵੋਟ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਅਤੇ ਮੂਰਖ ਜਿੱਤਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਗੁਣ ਅਤੇ ਅਉਗਣਾ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਗੱਲ ਮੂੰਹ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੋਟ ਸਮੇਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੱਗੀ

ਚੰਦਰੀ ਨਜਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 2025 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੰਗਾਰ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਰਗ ਦਿਸ਼ਾਗੀਣ ਰਿਹਾ। ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੋ ਖਿਲਵਾੜ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕ ਦੀ ਨੀਅਤ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਗਰੰਟੀਆਂ, ਵਾਅਦੇ ਅਤੇ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਇਹ ਲੋਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਊ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਆਸ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬੁਰ ਪੈਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਇੱਕ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਣ ਮੱਤੀ ਮੁਟਿਆਰ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਵਿਕਾਊ ਸਮਝ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਇਸ ਮੁਟਿਆਰ ਨੇ ਸੌ ਹੱਥ ਰੱਸਾ ਸਿਰੇ ਤੇ ਗੰਢ ਮਾਰਕੇ ਇਉਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ “ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ਾਰ ਕਾ ਮਿਆਰ ਸੰਭਾਲੋ ਫਿਰ ਪੁੱਛਣਾ ਹਮੇਸੇ ਹਮਾਰੀ ਕੀਮਤ ਕਿਆ ਹੈ।” ਇਸ ਮੁਟਿਆਰ ਨੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਖੈਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ “ਉੱਠੇ

ਪੁੱਤਰ ਗਿਆ ਦਲਿੱਦ ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਰਕਾ ਖੋਲਿਆ ਹੈ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਧੀਏ। ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਖ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੈਰਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਰਗ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੈਰਾਤਾਂ ਵੰਡਦੇ ਹਨ ਫਰਜ਼ ਤਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰਾਜਭਾਗ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚੋਂ ਖੈਰਾਤਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਾਲਚ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਸਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕ ਸਵੇਰੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਤੋਂ ਰਾਤੀ ਸੋਣ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਕੇ ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇ ਹਟਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਝੜ੍ਹੀ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੁੱਭ ਸੰਕੇਤ ਹਨ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੈਰਾਤ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਆ, ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਈਆ, ਸਲੱਡਰ, ਸਕੂਟਰੀਆਂ, ਆਈਲੈਟ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਜ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁਹਾਈ ਲੋਕਾਂ ਲਈ

ਅੱਜ ਕੱਲ ਅਤੇ ਪਰਸੇ ਮਾਰੂ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਈਆ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਅਜੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਲਿਓ ਲੋਕੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਖ ਕੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁੱਖੀ ਨਾ ਬਣਾਓ ਬਾਹਰ ਪੱਕਣ ਦੇ ਕੋਝੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੇ ਰਿਹੋ। ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਜੀ ਦਾ ਕਥਨ “ਏਥੋਂ ਕੁੱਲ ਪਰਿੰਦੇ ਹੀ ਉਡ ਗਏ, ਏਥੋਂ ਮੈਘ ਆਉਂਦੇ ਵੀ ਮੁੜ ਗਏ, ਏਥੋਂ ਕਰਨ ਅੱਜਕਲ ਬਿਰਖ ਵੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣ ਦੇ ਮਸ਼ਵਰੇ “ ਵਲ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਇਹ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨੀਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਠੀਕ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚਾਂ ਦਾ ਕੀੜਾ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਲੰਬਤ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਮੁੜ ਲੀਹ ਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਾ ਕੇ ਖੈਰਾਤਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਨ ਸਮਝ ਕੇ। ਰਾਜਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਵੇਲਾ ਅਤੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਲੋਅ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਹਨੇਰਾ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚਿੰਗਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਹਿਸਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੰਸਾਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਹਲਦੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁੱਦਿਆ ਦੇ ਵੰਨਗ ਰੱਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। **ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ**
9878111445

ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਲਈ ਵਰਦਾਨ-ਸਾਈਕਲ

ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀ ਐਲਬਰਟ ਆਇਨਸਟਾਈਨ ਨੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ " ਜੀਵਿਤੀ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਵਰਗੀ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ " ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਗੁਣਤਾਮਿਕ ਪੱਖ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਭਰ ਅਉਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਜਰਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਦਿਵਸ ਐਲਾਨਿਆ। ਜਿਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਲੈਸਜੈਕ ਸਿਬਲਿਸਕੀ ਨੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਫਾਇਤੀ, ਭਰੋਸੇਮੰਦ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਨੇਹੀ (ਫ੍ਰੈਂਡਲੀ) ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਾਹਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 56 ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਿਨ ਨੂੰ ਨੀਲੇ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਧਾਰੀਆਂ ਦਾ ਲੱਗੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੋ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ, ਬਹੁ-ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਅਣਬੱਥ ਸਫਰ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਵਾਹਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਅਭਾਗਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੀਤਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਚੀ ਤੋਂ ਕਾਠੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਲੱਗੀ ਚੋਟਾ ਯਾਦਾ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਅਣਮੁੱਲੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਤੱਕ ਦੇ ਸਫਰ ਨੂੰ ਸੁਹਾਵਣਾ ਤੇ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਅਣਬੱਥ ਹਮਸਫਰ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਤੇ ਉਲਝਣਾ ਭਰੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾ ਸਾਈਕਲ ਜਰਮਨ ਦੇ ਬਾਰਨ ਕਾਰਲ ਵਨ ਡੈਰਿਸ ਨੇ ਈਜਾਦ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਪੈਡਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਕੜ ਦੀ ਫਰੇਮ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਨ 1817 ਵਿੱਚ ਜਰਮਨ ਦੇ ਸਮਹੂਰ ਸਹਿਰ ਮੈਨਹਾਈਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਅਗਲਾ ਚੱਕਾ ਛੋਟਾ ਤੇ ਪਿਛਲਾ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਸੀ ਇਹ ਫਰੇਮ ਲਗਾ ਕੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਹੈਡਲ ਨੂੰ ਪਕੜ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਧਕੇਲ ਕੇ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਡਲ 1818 ਨੂੰ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਚਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ। ਪਰ ਨਵੀਂ ਖੋਜ ਕਾਰਨ ਅਵਾਮ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਉਤਸਾਹਤ

ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ। ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਕਿਰਕਪੈਟਰਕ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ 1839 ਵਿੱਚ ਪੈਡਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਫਲ ਖੋਜ ਕੀਤੀ। ਛੋਟਾ ਚੱਕਾ ਪਿੱਛੇ ਲਗਾ ਸਰੀਏ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਵੱਡੇ ਚੱਕਾ ਵਿੱਚ ਪੈਡਲ ਜੋੜੇ। ਜੋ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਜੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਪ੍ਰੈਕਟੀਲ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਅਪਰਾਧ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਕਮਿਲਨ ਨੇ ਗਲਾਸਗੋ ਦੇ ਸਹਿਰ ਗੋਰਬਲਸ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ। ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜ ਸੀਲਿੰਗ (ਅਸਟ੍ਰੇਲੀਅਨ

ਸਿੱਕੇ) ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। 1860 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪੈਰੀ ਮਿੰਕਹੈਕਸ ਅਤੇ ਪੈਰੀ ਲੈਲੀਮਿੰਟ ਨੇ ਨਵੀਂ ਵਿਉਂਤ ਲਗਾ ਸਾਈਕਲ ਡੀਜਾਇਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਅਗਲਾ ਵੱਡੇ ਚੱਕਾ ਗਰਾਰੀ (ਕਰੈਕ) ਨਾਲ ਘੁੰਮਣ ਯੋਗ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜੋ ਫਰਾਂਸ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡੁਗਲਸ ਗੁਰਾਸੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਮਾ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। 1869 ਵਿੱਚ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਥੋਮਸ ਮੈਕਸਿਲ ਨੇ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦਾ ਟਰਾਈ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਬਾਈਸਾਈਕਲ ਵਿੱਚ ਚੰਗਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਖੋਜੀ

ਇਵਗਿਨੀ ਮੀਅਰ ਨੇ ਗਜਾ ਵਾਲੇ ਚੱਕੇ ਦੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੈਨ, ਰਬੜ ਦਾ ਟਾਇਰ ਤੇ ਸਟੀਲ ਪਾਈਪ ਦੀ ਫਰੇਮ ਫਿੱਟ ਕੀਤੀ। ਅਗਲਾ ਵੱਡਾ ਟਾਇਰ ਚੰਗੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਰਸਤਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਸਾਈਕਲ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਚੀ ਕਾਠੀ ਤੇ ਵਜਨ ਦੇ ਸੁਤੰਲਿਨ ਦੀ ਕਮੀ ਜ਼ਰੂਰ ਰੜਕੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉੱਜ 1870-80 ਤੱਕ ਸਧਾਰਨ ਜਾ ਉਚਾ ਟਾਇਰ ਸਾਈਕਲ ਵਜੋਂ ਮਕਬੂਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰਿਹਾ। ਜੇਮਸ ਸਟਾਰਲੈਅ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਪਿਤਾਮਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਗਰਾਰੀਆਂ ਤੇ ਚੈਨ ਦੇ ਨਕਸ਼ਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ। ਭਾਂਵੇਂ ਸਾਈਕਲ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਸੋਧ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਕਾਠੀ ਨੂੰ ਨੀਵਾ ਤੇ ਚੱਕਿਆ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਰਾਬਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਗਲੇ ਚੱਕੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪੈਡਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਜੋ ਕੇ ਸਟਾਰਲੈਅ (ਜੇਮਸ ਦਾ ਭਤੀਜਾ) ਜੇ ਐਚ. ਲਾਅਸਨ ਤੇ ਸੇਰਗੋਲਡ ਦੀ ਜੀ ਤੋੜ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਛੋਟੀ ਗਰਾਰੀ ਨੂੰ ਚੈਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮਾਡਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਾਈਕਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉੱਜ ਛੋਟੇ ਚੱਕਿਆ ਦੀ ਚਾਲ ਵੱਡੇ ਚੱਕੇ ਵਾਂਗ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੇ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਸਾਬਿਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ।

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ
ਐਡਵੋਕੇਟ
ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ

15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ (ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਲਵੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੇ 'ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਰਤਨਾਕਰ ਮਹਾਂਕੋਸ਼' ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 430 ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੰਨ 1646 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਗਵਾਲੀਅਰ ਕਿਲੇ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਸਮੇਂ 40 ਦਿਨ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੱਚੀ ਢਾਬ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਠਹਿਰੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪੈਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰੂ ਸਾਥੀ ਵੀ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਲੁਹਾਰ ਨੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸਸ਼ਤਰ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਸ਼ਤਰ ਭੇਟ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਜਦੋਂ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਲੁਹਾਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਸ਼ਤਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਲੁਹਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਗੁਰੂ ਜੀ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਕਿਤੇ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਲੋਹੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ।' ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ, ਇਹ ਧਰਤੀ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਮੰਡੀ ਬਣੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਲੋਹਾ ਲਿਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਬੈਰੋਣਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਐਸਾ ਸੁੰਦਰ ਸਹਿਰ ਬਣੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਚਾਰੇ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵੱਲ ਫੈਲੇਗਾ।' ਫੱਗਣ ਦੀ ਪੰਚਮੀ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਏ ਤੇ ਚੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਤੱਕ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਚੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ 'ਤੇ ਜਨਕੀ ਦਾਸ ਲੁਹਾਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੈਠਾ ਕੀਤੀ, 'ਮਹਾਰਾਜ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਮਾਤੁਰ ਤੋਂ ਅੰਨੀ ਹੋ ਇਹ ਦੇਖ ਨੀਂ ਸਕਦੀ।' ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਖਣ ਲੱਗੇ, 'ਜਾਨਕੀ

ਦਾਸ, ਇਸ ਢਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ।' ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਜਾਨਕੀ ਦਾਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਤੇ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਜੋ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। 1927 ਈਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰਸਿੰਘਾ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ

ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਹੈ। ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਦਿੱਲੀ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰਪੁਰਬ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਇਹ ਜੋੜ ਮੇਲਾ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

-ਤਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੜੈਚ
ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ,
ਮੋਬਾ-7527931887

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਲਈ ਜੂਝਣ ਵਾਲਾ ਸੂਰਮਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ

5 ਫਰਵਰੀ 1762 ਈਸਵੀਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ 6ਵੇਂ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰੂਦ ਲਗਾ ਕੇ ਮੂਲੋਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 9 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 18 ਅਕਤੂਬਰ 1762 ਈਸਵੀਂ ਨੂੰ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਪਿੱਪਲੀ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਟਾਰੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੁਤਲੀਘਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ) ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਅਬਦਾਲੀ ਨੂੰ ਹਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਰ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਾਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਗਮ ਸੀ। 1764 ਈਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ 7ਵੇਂ ਹਮਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ ਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ 1764 ਨੂੰ 60000 ਫੌਜ ਸਮੇਤ ਅਬਦਾਲੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਕੇ 30 ਨਵੰਬਰ 1764 ਨੂੰ ਅਬਦਾਲੀ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਹਿਬ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿਰਫ ਤੀਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰਣਤੱਤੇ ਵਿੱਚ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਜੂਝ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿਰਲੱਖ ਸੂਰਮੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਦਾ ਜਨਮ 10 ਅਪਰੈਲ 1688 ਈਸਵੀਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦਸੋਧਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਮਾਈ ਲੱਛਮੀ ਦੇ ਘਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੀਲ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੱਜ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮਿਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। 1757 ਈਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਥਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਜੰਗਾਂ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 1762 ਈਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਵਾਪਸ ਕਾਬਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੈਂਡਕਵਾਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ

ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਸਤਵੇਂ ਹਮਲੇ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਅਬਦਾਲੀ ਲਾਹੌਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਸਮਝ ਗਏ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹਮਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਫੌਜੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਮਰਦਾਂ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਖੁਦ ਸ਼ਹੀਦੀ ਗਾਨੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਅਬਦਾਲੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 30 ਸੂਰਮੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਸਾਰ ਜਥਾ ਉਸ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਿਆ। ਅਬਦਾਲੀ ਕੋਲ ਉਸ ਵੇਲੇ 25 30000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੌਜ ਸੀ। ਗਹਿੱਚ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਠੇ ਤੀਠੇ ਅਫਗਾਨ ਮਾਰ ਕੇ ਸਾਰਾ ਜਥਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਬਦਾਲੀ ਦੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਕਾਜ਼ੀ ਨੂਰ ਮੁਹੰਮਦ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਲਾਇਤ (ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਨਵਾਬ ਮੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਨਸੀਰ ਖਾਨ ਬਲੋਚ ਦਾ ਮੁੰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਸਾਵੀਂ ਜੰਗ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਸੀ। ਉਹ ਜੰਗਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, "ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਫੌਜ ਚੱਕ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਿਰਫ 30 ਕੁਕਾਫਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਬੂਦੀ ਖਾਤਰ ਮਰਨ ਮਰਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਨਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਸੀਹਿਆਂ ਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਗਾਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਲਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਉਹ ਮੌਤ ਬਣ ਕੇ ਗਾਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਪਏ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਦੱਜ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ।" ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਪਾਸੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਮਾਂਡੇਟ
ਪੰਡਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062

ਨਿਪੁੰਨ ਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਸ਼ਿਲਪੀ ਹੈ : ਪੰਛੀ ਬਿਜੜਾ

ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਿਜੜਾ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੀ ਇੱਤਮੀਨਾਨ ਨਾਲ ਘਾਹ, ਤੀਲੇ ਆਦਿ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੀਲਾ-ਤੀਲਾ ਪਿਰੋਂਦਾ ਹੈ ਬਿਜੜਾ। ਘਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚੁੰਝ ਨਾਲ ਤੀਲੇ ਉਠਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੰਗਠਿਤ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਖਿਰ ਤਕ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਘਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਪਾਣੀ, ਖੁਰਾਕ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮੂਮਨ ਬਿਜੜਾ ਅਪਣਾ ਆਲੂਣਾ ਸੜਕਾਂ, ਪਗਡੰਡੀਆਂ, ਵਗਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਭ

**ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਉੱਕਾਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਮੋ. - 98156-25409**

ਉਸ ਦੀ ਚੁੰਝ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਸ਼ਿਲਪੀ ਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੜਾ ਬੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਿਜੜੇ ਦੀ ਸ਼ਿਲਪ ਕਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਏ ਆਲੂਣੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਪੇਰੇ ਦੀ ਬੀਨ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਦੀ ਲੰਬਾਈ-ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਗੋਲਾਈ ਉਹ ਅਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਦੇ ਆਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਉਹ ਆਲੂਣੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਵ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀ ਸਭਿਅਕ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਤ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ। ਪੰਛੀ-ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਭਿਅਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੰਛੀ ਦਾ ਘਰ (ਘੱਰਦਾ ਜਾਂ ਆਲੂਣਾ) ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸੁੰਦਰ ਕਸੀਦੇਦਾਰ ਘਰ (ਆਲੂਣਾ) ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਿਰ ਹੈ ਬਿਜੜਾ। ਮਨੁੱਖ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਕਾਰੀਗਰ ਹੈ ਬਿਜੜਾ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ 'ਚੋਂ ਬਿਜੜਾ ਸਰਵੋਤਮ ਸ਼ਿਲਪੀ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਬਿਜੜੇ ਵਰਗਾ ਘਰ ਨਾ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਮਨੁੱਖ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਘਰ

ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਜੜਾ ਅਪਣੀ ਕਲਾਤਮਿਕ ਚੁੰਝ ਨਾਲ। ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਬਿਜੜਾ ਮਾਦਾ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮਾਦਾ ਨੂੰ ਘਰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਜੜਾ ਨਰ ਤੇ ਮਾਤਾ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੈਲੀ, ਬੁਣਨ ਵਿਧੀ, ਆਕਾਰ, ਬਾਗਰੀ-ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁੰਦਰ ਆਰਾਮ ਦਾਇਕ ਅਵਸਥਾ, ਆਲੂਣੇ ਦੀ ਲਟਕਾਉ ਸਥਿਤੀ, ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਚੌਗਿਰਦੇ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ। ਬਿਜੜੇ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਇਕ ਤੀਲਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਚਕੀਲਾਪਣ ਤੇ ਮਲਾਇਮਪਣ ਹੋਵੇ, ਲੱਭ ਕੇ

ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਉਸ ਦੇ ਆਲੂਣੇ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਣ। ਕਿੱਕਰ ਦੀਆਂ ਲਮਕਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਟਾਹਣੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਆਲੂਣਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਟਾਹਣੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲਮਕਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਵਾਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਤੇ ਵੀ ਆਲੂਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਮਾਦਾ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ। ਬਿਜੜਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਮੌਸਮ ਜਨਵਰੀ, ਫਰਵਰੀ ਅਤੇ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਹੀ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਨਵੰਬਰ, ਦਿਸੰਬਰ ਵਿਚ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਸ਼ੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਟਾਹਣੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਤੀਲੇ, ਘਾਹ, ਫੂਸ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਕੇ ਲਮਕਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਟਾਹਣੀ ਤੇ ਚਰਖੇ ਦੀ ਪੂਣੀ ਵਾਂਗ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਲੂਣੇ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਭਾਗ ਪੂਣੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਪੂਣੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਲੂਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਪਣੇ ਚੋਹਲ-ਮੋਹਲ (ਕਲੋਲ) ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਕ ਗੁਮਾਟਿਕ ਅਭਿਨੈ ਕਰਕੇ ਨਰ ਬਿਜੜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਰ ਬਿਜੜਾ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਅਤੇ ਪਿਆਰਦੀ ਬਦੌਲਤ ਸੁੰਦਰ ਆਲੂਣਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਰ ਮਾਦਾ ਦੀ ਹਾਂ ਉਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਪਣੇ ਬੱਚੇ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਲਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਲੂਣੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੈਡਰੂਮ, ਇਕ ਰੂਮ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕਮਰਾ ਅਲੱਗ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੀਂਹ ਨੇਰੀ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਮਾਦਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ 'ਚੀ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਪੰਛੀ ਹੈ। ਕਿੱਕਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਰੂ ਗੁਮਾਟਿਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਿਜੜੇ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕਈ ਲੋਕ ਬਿਜੜੇ ਦੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋਏ ਆਲੂਣੇ ਡਰਾਇੰਗ

ਵਿਚ ਸਜਾਵਟ ਵਜੋਂ ਸਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਰ ਆਲੂਣਿਆਂ ਵਿਚ ਬਲਬ ਲਗਾ ਕੇ ਅਰਧ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਲੂਣੇ ਦਾ ਆਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਉਪਰ ਹਨੇਰੀ, ਬਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਿਜੜਾ ਫਸਲੀ ਕੀੜ-ਮਕੌੜੇ ਖਾ ਕੇ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲੇ ਪੰਛੀ ਦੀ ਉਮਰ 16 ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਪਾਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਦਾ ਮਾਸ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਪੰਛੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੱਚੇ ਸਾਥੀ ਹਨ। ਕਈ ਖੋਜਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਛੀ ਬਿਜੜਾ ਸੁੰਦਰ, ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੈ।

ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵਿਆਜ ਪਿਆਰਾ

ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਪੋਤਰੇ ਪੋਤਰੀਆਂ @ਤੇ ਆਪਣੀ ਅੱਲਾਦ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮੋਹ ਆਉਂਦੇ। ਜੇਕਰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ, ਇਕਲੌਤੀ ਸੰਤਾਨ ਵੀ ਭਰ ਜਵਾਨੀ @ਚ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਖਾ ਕਾਰਜ ਬੁਢੇ ਪਿਓ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਅਰਥੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਡਲੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਰਸਣਾ, ਦਾਦੇ-ਦਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਅਕਿਹ ਤੇ ਅਸਹਿ ਸਦਮਾ ਹੁੰਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਵੇਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮਨ ਪਸੀਜ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਉਹ ਚਾਹ ਕੇ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦੇ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਚੰਗੇ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਓਵੇਂ ਕਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਹੋਇਆ ਇੰਜ ਕੇ ਇੱਕ ਪੈਂਤੀਆਂ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੀਬੀ ਨੇ ਆ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ :-ਮੇਰਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਗੁਜਰ ਚੁੱਕਿਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਪੰਜ ਕੁ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਨਿੱਕਾ ਬਾਲ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਗੁਜਰ ਚੁੱਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਰਥਾਤ ਮੇਰੇ ਸੱਸ ਸੁਹਰਾ ਮੇਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਹਰੇ ਪਿੰਡ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਨੇ। ਜੋ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕਤਈ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚੋਂ ਅਪਣੇ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਉੱਡ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮਨਫੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਖੁਨ ਸਵੈਦ। ਬੈਰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਮਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਵੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਆਪਣੀ ਵਿਥਿਆ ਦੱਸਦਿਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਿੱਸ ਹੀ ਪਿਆ, @ਜਨਾਬ, ਕੱਲਾ ਕਾਰਾ ਪੁੱਤ ਸੀ। ਭਰ ਜਵਾਨ, ਬੜੇ ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਘਰ ਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ੈਅ ਦੀ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੱਬ ਨੇ ਭਾਗ ਲਾਏ, ਫੁੱਲਾਂ ਵਰਗਾ ਲਾਲ ਪੋਤਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਪਰ ਨੂੰਹ ਪੁੱਤ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਨੂੰਹ ਦਾ ਚਾਲ ਚਲਣ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪੁੱਤ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਨੂੰਹ ਅੱਗਿਓਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ। ਕਲੇਸ਼ ਇੰਨਾ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਭਾਣੇ

ਦਾ ਡਰ ਸੀ, ਉਹੀ ਵਾਪਰ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਰੋਲ ਗੱਡੀ ਖੱਲੇ ਆ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਚੇ ਨਿੱਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਮੁਕਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਭੋਲੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਲੇਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਮੁੱਕਦੇ ਨੇ? ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਗੱਚ ਭਰ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅੱਧ ਚਿੱਟੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਉੱਤੇ ਹੰਝੂ ਵਹਿ ਤੁਰੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ @ਤੇ ਹੱਥ ਧਰ ਕੇ ਪਰਵਾਸ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਥੋੜਾ ਸੰਭਲ ਕੇ ਫਿਰ ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲੱਗਾ। ਵੇਖ ਲੈ ਬੱਲਿਆ, ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਕੇ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਪੋਤਰੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਐ ਹੁਣ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਤੇਰਾ ਹੀ ਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਇਹੀ ਸਹਾਰਾ ਹੁਣ। ਪਰ ਨੂੰਹ ਆਪਣੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ। ਅਖੀਰ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਬੁਲਾਈ ਗਈ। ਨੂੰਹ ਆਪਣੇ ਪੈਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਜਿੱਦ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਤਰਲੇ ਲਏ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਿਓ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਾਡੀ ਇੱਕ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਜਦੋਂ ਪੋਤਰੇ ਦੀ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਗਲ ਛੁਡਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਕੁਰਲਾ ਉੱਠੇ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਰੱਬ ਹੀ ਵੈਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਹਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਡਾਢਿਆਂ ਦਾ ਹੀ ਆ। ਕਈ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਆਂ ਰੋਟੀ ਨਾ ਖਾਧੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਅੱਜ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਮੋਇਆ ਏ। ਆਖ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਲਫਾਜ਼ ਮੁੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਜੇਰਾ ਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, ਪੁੱਤਰਾ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਖਿੱਚ ਪਈ। ਮੇਰੀਆਂ ਆਂਦਰਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਤੜਫਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁੜਮਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੱਸੀ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਤੇ ਧੱਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਉਥੋਂ ਮੈਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁੱਠੇ ਇਲਜ਼ਮ ਲਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰਵਾ ਦੇਵਾਂਗੀ। ਮੈਂ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਘਰ ਆ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਵਾਰਤਾ ਦੱਸੀ। ਸ਼ੋਰਾ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸੱਚ ਦੱਸਦਾ, ਬਈ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ

ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਉਸਦੇ ਸਕੂਲੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਚ ਬਸ ਦੂਰੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਹੀ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਫਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਆਉਂਦਾ। ਬਸ ਮਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਜਿਹਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੁੜਮਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਹਿਮਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਦੱਸ ਪੁੱਤਰਾ, ਜੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਉਗੇ, ਮੈਨੂੰ ਕਬੂਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚੋਂ ਉਲਝਿਆ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤੇ ਹੌਲਾ ਕਰਕੇ ਆਖਿਆ, ਬਜ਼ੁਰਗੋ, ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬੱਸ ਹਾਲਾਤ ਹੀ ਵੈਰੀ ਬਣ ਗਏ ਨੇ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜੇ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਸਾਡੀ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਮਿਲਵਾ ਦਿਆ ਕਰੋ। ਸਾਡਾ ਬੁਢਾਪਾ ਸੋਧਿਆਂ ਲੰਘ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਸੀ ਮਜ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜੇ ਨੂੰ ਹਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸੁਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋਰ ਪਾ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਹਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜਾ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਫਤਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤਰੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਮੁੜ ਮੁੜ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ। ਪੋਤਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਜਿਹੜੀ ਵੈਰਾਗ ਭਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਝਲਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਿਆਨ ਕਰਨੀ ਅੱਧੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਭਾਵਕ ਪਲਾਂ ਦਾ ਗਵਾਹ ਬਣਿਆ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਲੇਖ ਕਿੰਨੇ ਜੋਰਾਵਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕਿਵੇਂ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਘਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਭੁਗਤਣਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ
\$-- 9781500050

ਹਿੰਦੀ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ : ਮਾਂ ਦਾ ਰੁੱਸਣਾ

ਦਿੱਲੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਟ੍ਰੇਨ ਸੀਟੀ ਮਾਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਲੱਗਭੱਗ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਹੱਛਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਜੋੜਾ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਨਾਲ ਦੋ ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਵੀ ਸਨ। ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਭੱਗ ਪੱਕਦਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਸੁੱਟਿਆ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਸਮਾਨ ਸਮੇਤ ਬੁਦ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋੜ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਟ੍ਰੇਨ ਫੜੀ ਹੈ। ਬੱਚੀਆਂ ਬਹੁਤ ਡਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਟ੍ਰੇਨ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੇ ਚੈਨ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੀ ਸਹਿਮ ਕੇ ਬੋਲੀ, ਮੰਮੀ, ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਕਮਬਖ਼ਤ, ਕੁਝ ਚਿਰ ਤਾਂ ਚੈਨ ਲੈ ਲੈਣ ਦਿਓ! ਸਾਨੂੰ ਖਾ ਕੇ ਹੀ ਮੰਨੇਗੀਆਂ! ਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਾਕ ਨਾਲ ਡੱਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਬੇਗ ਚੌਂ ਬਿਸਕੁਟ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਕਟ ਕੱਢ ਕੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੱਚੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟਿਆ, ਲਓ, ਡੱਫ ਲਓ! ਪਤੀ ਸੀਟ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਮਾਨ ਟਿਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠੀ ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਰਹੀ ਏਂ ਧੀਏ! ਲੱਗਦੇ ਟ੍ਰੇਨ ਫੜਨ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਈ ਹੈ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਐਮਾ! ਕਿਸਮਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਵੈਸ਼ਣੋ ਮਾਤਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਗਏ ਸਾਂ। ਪਰ ਮੌਸਮ ਅਜਿਹਾ ਵਿਗੜਿਆ ਕਿ ਉਪਰਲਾ ਰਸਤਾ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਿਨਾਂ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰਤਣਾ ਪਿਆ। ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਨੇ ਤੇਰੀਆਂ? ਹਾਂ। ਇਸੇ ਲਈ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਮੰਨਤ ਮੰਗਣ ਆਏ ਸਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸੁਣ...। ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਮਾਂ ਵੀ ਗੁੱਸੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ...। ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਕਿ ਛੋਟੀ ਬੇਟੀ ਬੋਲ ਪਈ, ਮੰਮੀ, ਸੂ ਸੂ ਆਈ। ਚਟਾਕ! ਇੱਕ ਜੋਰ ਦਾ ਬੱਝ ਬੱਚੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਵੱਜਿਆ। ਜਾਨ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡੋਗੀ ਕਲਮੂੰਹੀ? ਬੱਝ ਜੋਰ ਦਾ ਸੀ, ਡੱਬੇ ਦਾ ਫਰਸ਼ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੱਚੀ ਬੁਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿਦਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਅਰਥਮਈ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਰੋਜ਼ ਇੰਨੀਆਂ ਗਾਲਾਂ ਖਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਭਲਾ ਮਾਂ ਗੁੱਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਆਖੀਰਵਾਦ ਦੇਵੇਗੀ!

ਮੂਲ : ਡਾ. ਲਤਾ ਅਗਰਵਾਲ ਤੁਲਜਾ, ਭੋਪਾਲ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)
ਅਨੁ : ਪ੍ਰ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-151302 (ਬਠਿੰਡਾ) 9417692015.

ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਸੰਦਰ ਕਿ ਦੁਕਾਨਾਂ...?

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਡਾਦਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦਾਗਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਦੇ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰ ਆਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅੱਜ ਉਹ ਕੇਵਲ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਕਿਸੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦਿਗੜੀਦਾਰ ਵਾਂਗ ਵਿਚਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਸਭ ਲਈ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਮਾਪੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲਤਾਂ ਭਰਪੂਰ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਓਨੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਹੀ ਵਸੂਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਖਰਚੇ ਵੀ ਵਸੂਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਕੂਲ ਇੱਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫਸਵਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਗਾਹਕ (ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ) ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਨਵੀਂ ਪਨੀਰੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾਖ਼ਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧੀਆ ਪਵੇ ਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਮੰਨ ਕੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਉਣ।

ਬੇਬਸ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵੱਸ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਗੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੜ ਪਿੱਛੜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
998 8901324

ਜਾਂਦੀ। ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜ ਸੱਤ ਵਾਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਖੁਬ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮਾਪੇ ਵੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਰਨ

ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕਰਕੇ ਭਰਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਓਪਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਮਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ ਬੱਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਖਾਮਿਆਜ਼ਾ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੀ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਭਾਵ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕਮਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਕਨਪੁਤਲੀਆਂ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਨਾਚ ਉਹ ਨਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹੀ ਉਹ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਂ, ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਫਿੱਟਨੈੱਸ ਤੱਕ ਦਾ ਕੰਮ ਵੇਖਣਾ ਤਾਂ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਲੈਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲਤ ਲਈ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਖ਼ਸਤਾ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ੜੀ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਉੱਚੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਫਿਕੇ ਪਕਵਾਨ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਕੀਮਤੀ ਨੰਨੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਆਰਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਜੀਆਂ ਨਾ ਉਡਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਅੱਜ ਤੱਕ ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅੱਤਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਡਿਊਟੀ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ

ਕਰੀਬ 32 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 22 ਜੂਨ 1991 ਨੂੰ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅੱਤਵਾਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ 1985 ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਰਾਜ ਹੇਠ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦ ਦਾ ਸਿਖਰ ਸੀ ਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐਨਾ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 21 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤਚੋਣਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਮੈਂ 1990 ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਤੇ ਮੈਂਸਲੈਕਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਕਾਰਨ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਲਿਸਟ ਆਉਣ ਹੋਈ ਤੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਬੈਚ ਡਿਊਟੀ ਜੌਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ 80 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੋਣੀ ਦੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਹਮਾਇਤੀ ਬਤੌਰ ਅਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦੇ ਸਾਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰਤੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੈਚੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 24 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ 87 ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਪੀਕਰਾਂ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸੋਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੱਦ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇੜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 15 ਜੂਨ 1991 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬੱਦੋਵਾਲ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰ ਟਰੇਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਇੱਕ ਫਿਰਕੇ ਨਾਲ ਸਥਿਤ 80 ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਤੇ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਏ। ਸਾਨੂੰ ਆਇਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰ ਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਮੰਜੇ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਗਏ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਸਪੀਕਰ ਗੁੰਜ ਉੱਠਿਆ, ਸਾਰੇ ਮਾਈ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਨੋਟ ਕਰ ਲੈਣ। ਸਿੰਘਾਂ (ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ) ਨੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੋਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚਾਹ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਜਾਂ ਮੰਜੇ ਬਿਸਤਰੇ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਫੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮੰਜਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਰੋਟੀ ਸਬਜ਼ੀ ਜਾਂ ਮੁਰਗੇ ਨਾਲ ਖਾਣ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਅਨਾਉਂਮੋਂਟ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਮੋਹਤਬਰ ਗਏ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਸਿੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਰਾ ਚੋਣ ਅਮਲਾ ਸਵੇਰ ਦਾ ਭੁੱਖਣ ਭਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਉਤੋਂ ਇਹ ਨਵੀਂ ਮੁਸੀਬਤ ਗਲ ਪੈ ਗਈ। ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੱਗਾ ਜੁਗਾੜੀ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਹੌਲਦਾਰ ਸੀ ਜੋ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਥਾਣਾ ਸਾਇਕ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਲੇ ਪਾਏ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਹੀ ਕੁਝ ਜੁਗਾੜ ਕਰੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਜੇ ਬਿਸਤਰੇ ਲਿਆ ਕੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹਨੇਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਲੁਕ ਛਿਪ ਕੇ ਰੋਟੀਆਂ ਜਰੂਰ ਲੈ ਆਵਾਂਗਾ। ਉਹ ਨੌਂ ਕੁ ਵਜੇ ਗਿਆ ਤੇ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ 35 - 40 ਰੋਟੀਆਂ ਅਚਾਰ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵਲੋਟ ਕੇ ਲੈ ਆਇਆ। ਐਨੀ ਦੇਰ ਲਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਲੱਤ ਪਕੜ ਲਈ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਪਜਾਮਾ ਵੀ ਪਾਟ ਗਿਆ।

**ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ (ਰਿਟਾ)
ਪੁੱਛੋਰੀ ਸਿੱਧਵਾਂ 9501100062**

ਇਹ ਐਲਾਨ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਬੈਚ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਬੱਲਿਉਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਗਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਮਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਅੱਤਵਾਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਡਬਲ ਗੇਮ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ

ਫਰੀਕਟੋਟ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਤੇ ਫਿਲੌਰ ਤੋਂ ਬੇਸਿਕ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਰ ਕੇ ਨਵਾਂ ਨਵਾਂ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ ਸੀ। ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਪੋਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇੰਚਾਰਜ ਬਣਾ ਕੇ 10 ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਮਗਾਰਡ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਇਕ ਬਾਣੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵੋਟਾਂ ਪਵਾਉਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਤਾਂ ਚੋਣ ਅਮਲਾ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਵਗਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਟੁੱਟੇ ਭੱਜੇ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰਦੇ ਕਿ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬਾਰੂਦੀ ਸੁਰੰਗ ਨਾ ਲਗਾਈ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਸੁੱਖੀ ਸਾਂਦੀ ਸ਼ਾਮ 6 ਕੁ ਵਜੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਅੱਗੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਡੇ ਟਰੱਕ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁਰੀ ਸੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਦੀਵਾਰ ਤੇ ਨਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ। ਬਿਜਲੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੈਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਵੱਧ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖੈਰ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਨ ਉਤਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾ ਲਿਆ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਆਦਿ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲੱਗ

ਉਤੋਂ ਮਾਮੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ 100 ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ, ਤੂੰ ਸਾਲਿਆ ਕਿੱਥੋਂ ਆਣ ਮਰਿਆ ਐਸ ਵੇਲੇ, ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਮਰਵਾਉਣੇ ਈ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ? ਪਰ ਵਿਚਾਰਾ ਐਨੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਰੋਟੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗੀ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ ਅੰਦਰ ਲੰਘਾ ਲਈਆਂ। ਐਨੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਸੀ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਟੀ ਦਾ ਐਨਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜੁਗਾੜੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ ਵੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਟੱਲੀ ਹੋ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਹੱਸਦੇ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ, ਜ਼ਨਾਬ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪੀ ਲਉ, ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਵੱਜਣ ਦੀ ਪੀੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੌਣ ਦਾ ਪੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਸਮੇਤ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਸੋਫੀ ਸਨ, ਉਹ ਕੰਧਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾ ਕੇ ਛੱਡ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਏ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੇ ਐਨੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦਿਆਂ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਵੜ ਕੇ ਕੁੰਡਾ ਮਾਰ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੰਜ ਛੇ ਬੈਚ ਵੀ ਉੱਪਰ ਲੈ ਗਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਕੇ ਅੱਖੇ ਸੌਖੇ ਗਾੜ ਕੱਟ ਲਵਾਂਗੇ। ਪਰ ਥੱਲੇ ਪਏ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖਰਾਸ ਵਾਂਗ ਚੱਲਦੇ ਘੁਰਾੜਿਆਂ, ਮੱਖੀਆਂ ਜਿੱਡੇ ਮੋਟੇ ਮੱਛਰਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਡਰ ਕਾਰਨ ਨੀਂਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਉਣੀ ਸੀ? ਸਵੇਰੇ ਅਸੀਂ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਨਹਾ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਕਲ੍ਹ ਵਾਲਾ ਟਰੱਕ ਛੇ ਸੱਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੇਠ ਦੁਬਾਰਾ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਣ ਵੜਿਆ। ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਟਰੱਕ ਵੱਲ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਭੱਜ ਪਿਆ, ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਜ਼ਨਾਬ, ਵਧਾਈ ਹੋਵੇਬਚ ਗਈ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ, ਰਾਤੀ ਚੋਣਾਂ ਕੋਸ਼ਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਨੇ। ਚਲੋ ਭਾਈ ਚੁੱਕੋ ਸਮਾਨ ਤੇ ਵਾਪਸ ਚੱਲੀਏ। ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਅੱਥਰੂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਂ ਸੰਗਰੂਰ ਜਾ ਕੇ ਬਤੌਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਡਿਊਟੀ ਜੌਇਨ ਕਰ ਲਈ।

ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ

ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੋਂ ਲੱਗਭਗ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਗਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ (ਜਲੰਧਰ) ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਸਾਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਨਵਾਂ ਨਗਰ ਵਸਾਉਣਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਸੰਨ 1587 ਵਿਚ ਨਗਰ ਵਸਾਉਣਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਨਗਰ ਵਸਾਉਣ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵੀ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗਾਇਆ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨਾਲ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਰੁਹੇਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਘੋਰੜ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ।

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ) ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਦ ਏਧਰ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ। ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਸਰਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮਸਜਿਦ ਬਣਵਾਈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਠਾਣ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਣ ਗਏ। ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਭਾਈ ਇਸਮਾਈਲ, ਭਾਈ ਉਮੀਉ, ਭਾਈ ਬੁਲਾ, ਭਾਈ ਜੇਠਾ, ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣੋਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬਟਾਲੇ ਦੇ ਰਾਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜੇ।

ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਸਾਇਆ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰ ਰੱਖਿਆ।

ਪਹਿਲਾ ਜੰਗ ਰਹੇਲੇ (ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ) ਦਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਨਾਮ ਦਾ ਨਗਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਦਰਿਆ ਬਿਆਸ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰੁਹੇਲੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਹੈ। ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਘੋਰੜ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਚੌਧਰੀ ਬਣਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਉਪਰੰਤ ਇਥੋਂ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੱਥੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਕੈਂਪ ਲਗਵਾਏ ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ

ਨਵੀਂ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਵਾਰ ਬਣਾਉਣੀ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਰਦਾ ਪੁਜਦਾ ਚੌਧਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਰ ਨਾਲ ਵਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਘੋਰੜ ਨੇ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪੈਣਗੇ ਤੇ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਖਤਰੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਥੇ ਚਲੇ ਜਾਣ, ਪਰ ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲ ਅੰਜਾਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਕ ਦਿਨ ਝੱਗੜਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੇ ਝੱਗੜੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਤਨ ਚੰਦ, ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਰੁਹੇਲੇ ਦਾ ਕਰਮ ਚੰਦ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੰਦੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਹਿ ਤੇ ਅਕਹਿ ਕਸ਼ਟ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੱਕ ਵਿਚ ਨਕੇਲ ਪਾ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਿੱਤੇ ਭੜਭੁੱਜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੜਛਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਕਰਮ ਚੰਦ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਦਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਚੋਵੇਂ, ਕਰਮ ਚੰਦ ਅਤੇ ਰਤਨ ਚੰਦ, ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਖਾਨ ਕੋਲ ਜਾ ਫਰਿਆਦੀ ਹੋਏ। ਉਹ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵੱਸਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਖਤਰਾ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਲਿਆ।

ਰੁਹੇਲੇ ਪਿੰਡ ਕੋਲ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ 28 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 3 ਅਕਤੂਬਰ 1621 ਤੱਕ ਚੱਲੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਂਦੇ ਖਾਨ, ਜਾਨੀ ਸ਼ਾਹ, ਜਮਾਲ ਖਾਨ, ਜਹਾਂਗੀਰ ਸ਼ਾਹ ਆਦਿ। ਭਾਈ ਪਰਾਗਾ, ਤੱਦ ਮਥੁਰਾ ਅਤੇ ਭੱਟ ਕੀਰਤ (ਦੋਵੇਂ ਭੱਟ ਤਿੱਖਾ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ), ਜੱਟ, ਕਾਲਿਆਨਾ, ਜਸਨਾ ਅਤੇ ਨਾਨੂ ਆਦਿ ਨੇ ਵੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਜ਼ੋਹਰ ਵਿਖਾਏ। ਭਾਈ ਨਾਨੂ ਨੇ ਰਤਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਕਰਮ ਚੰਦ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਬੁਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਭੱਟ ਮਥੁਰਾ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਤਕੜੇ ਫੌਜੀ ਜਰਨੈਲ ਬੈਰਮਖਾਨ ਦਾ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਭੱਟ ਮਥੁਰਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਿੱਖ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਖਾਨ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਚੇ ਹੋਏ ਵੈਰੀ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜ ਗਏ। ਭੱਟ ਮਥੁਰਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਭੱਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਭੱਟ ਕੇਵਲ ਬਾਣੀ ਰਚਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਜੰਗ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾ ਨੇ ਅਜਿੱਤ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਈ ਜੰਗਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਵਹਾਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 'ਆਕਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਉੱਕਾਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ)
ਸੰ. -9815625409

ਸਿਰਜਨਾ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਲਗੀ ਸਜਾ ਕੇ ਵਿਰਾਜਣਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਨਗਾਰਾ ਵਜਾਉਣਾ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਝਲਾਉਣੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਉਘੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਮਿਲਣ ਆਉਣਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ

ਕਰਨਾ, ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਗਾਈਆਂ ਜਾਣੀਆਂ, ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਹੋਣੇ, ਫੌਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਣ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸੁਮੇਲ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਠੱਸੇ ਸਾਰੇ ਯੁੱਧ ਜਿੱਤ ਲਏ, ਇਹ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀਰਤਪੁਰ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ, ਡਰੋਲੀ, ਭਾਈ ਰੂਪਾ, ਕਾਂਗੜ, ਮਹਿਰਾਜ ਆਦਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਾਨਕਮਤਾ, ਬਨਾਰਸ, ਅਯੁੱਧਿਆ, ਦੇਉ ਨਗਰ, ਸਮਰਾਮ, ਪਟਨਾ, ਆਲਮਗੰਜ, ਜਗਨਨਾਥਪੁਰੀ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਸ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਏ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਲੇ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਹਵਾ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਗਲੀਆਂ ਅਪਣੇ ਆਪ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ।

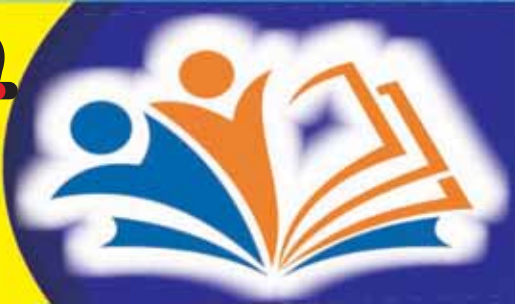
ਲੋੜਵੰਦ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਵਸਾਇਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੇਤ ਮੰਗੀਏ, ਲੁਹਾਰ, ਕੰਘੀ ਘਾੜੇ, ਜੁਲਾਹੇ, ਮੋਚੀ, ਚੀਉਰ, ਸੱਕੇ (ਮੁਸਲਮਾਨ) ਬਾਹਮਣ ਆਦਿ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਨਗਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਗਏ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨਗਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹਿਅਦਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਨਗਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵੱਲ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ 'ਤੇ ਵਸਿਆ ਇਹ ਨਗਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮਸੀਹ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਦੁਨੀਆਂ

ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੀ
ਸਮਝ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ, ਦੁਨੀਆਂ ਹੋਰਾ ਫੇਰੀ
ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ,
ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫੱਸ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ।
ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾਤਾ ਯੁੱਧ ਦੀ ਛਾਂ ਵਰਗਾ।
ਛਾਂ ਜਿਵੇਂ ਨਾ ਟਿਕਦੀ ਇਕ ਜਗਾਂ ਤੇ,
ਦੁਨੀਆਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਕੇ।
ਦੁਨੀਆਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵਦੀ,
ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ, ਦੁਨੀਆਂ ਬਦਲ ਗਈ।
ਦਿਲ ਵਿਚਾਰਾ ਅੱਜ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਹਾਰ ਗਿਆ।
ਰਿਸ਼ਤਾ ਦਿਲ ਦਾ ਅੱਜ ਘਾਟੇ ਚੋਂ ਚੱਲ ਪਿਆ।
ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਫੇ ਚੋਂ ਚੱਲ ਪਿਆ।
ਦਿਲ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅੱਜ ਸੂਲੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।
ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅੱਜ ਅਰਸ਼ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।
ਛੱਡ ਪਾਰਟੀ ਦਿਲ ਦੀ, ਆ ਜਾ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ।
ਰੁੱਤਵੇ ਬੜੇ ਨੇ ਮਿਲਦੇ, ਚਾਪਲੂਸ ਬਣਦਿਆਂ।
ਧਰਮ ਹੋਵੇ, ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ,
ਚਾਪਲੂਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਜ ਵੱਧ ਗਈ।

ਬੰਦਾ ਸੱਭ ਕੁਝ ਅੱਜ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਪਾਂਵਦਾ।
ਨਾ ਕਰ ਦਿਲ, ਦਿਲ, ਦਿਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ।
ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਮਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸਾਥ ਕਰ।
ਸਾੜੀ ਮੰਡਲੀ ਚਾਪਲੂਸ ਨਹੀਂ, ਟਿੱਬੀਆਂ ਮਾਰਦੀ।
ਸ਼ੋਹਰਤ ਖਾਤਰ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੀ।
ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ।
ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ, ਇੱਕ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦੁਨੀਆਂ ਚੱਲਦੀ।
ਸਮਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਬਜ਼, ਦੁਨੀਆਂ ਨਬਜ਼ ਦੀ।

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ

ਵਿਰਸਾ

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ,
ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸਮਾਜ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ ਏ।
ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਮਲੋਕ ਵਿਰਸਾ,
ਅਲੋਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਏ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਜਿਆ ਸਭਿਆਚਾਰ,
ਯੁੱਗ ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ ਏ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ,
ਸਾਰਾ ਵਿਸਰ ਜਾਣਾ ਏ।

15-20 ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ,
ਦੇਸੀ ਸਮਾਜ ਖਿਲਰ ਜਾਣਾ ਏ।
ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਫਿਰ,
ਮਿਕਸ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣਾ ਏ।
ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ, ਰਹਿਣਾ-ਸਹਿਣਾ, ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ
ਚਲਿਆ ਜਾਣਾ ਏ।
ਦੇਸੀ ਲਫਜ਼ ਮਿੱਠੇ-ਬੋਲ,
ਕਿਥੋਂ ਲਿਆਉਣੇ ਨੇ।
ਰਿਸ਼ਤੇ-ਨਾਤੇ ਦੇ ਸਭ ਬੋਲ,
ਗਵਾਚ ਜਾਣੇ ਨੇ।
ਸਾਂਭ ਲਓ ਦੇਸੀ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੁਲ ਜਾਣਾ ਏ।
ਨਲਕੇ, ਖੁਹੀਆਂ, ਖੂਹ, ਚੌਕੇ-ਚੂਲੇ,
ਕਿਥੋਂ ਲਿਆਵੋਗੇ ?
ਚਾਚਾ-ਤਾਇਆ, ਮਾਮਾ-ਮਾਸੜ, ਬਾਬਾ-ਬੇਬੇ, ਭੂਆ-
ਝੰਝੜ,
ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੇ ਮੁੜਕੇ।
ਮੱਮਾ-ਡੈਡ, ਦਾਦੂ, ਨਾਨੂੰ,
ਫਿਰ ਦਿਲ ਪਰਚਾਵੇਗਾ।
ਪੰਜਾਬ ਖਿਲਰ ਗਿਆ ਲੋਕੋਂ

ਇਕੱਠਾ ਕੌਣ ਕਰੇਗਾ ?
ਲੂਣ ਮਿਲ ਗਿਆ ਵਿਚ ਰੋਤਾ,
ਕੌਣ ਬਚਾਵੇਗਾ ?
ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਰਥੀ ਨਾ ਬਣੋ,
ਲਾਹਨਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪਾਵੇਗਾ।
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ

ਅਣਖੀ ਜਵਾਨ

ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਅਣਖ ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਤਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਕਿੱਕਲੀ ਜਿਥੇ ਮੇਲੇ ਲੱਗਦੇ ਸੀ।
ਚਾਵਾਂ ਗੀਝਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਪਏ ਵਗਦੇ ਸੀ।
ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਜਮਾਨੇ ਦੀ ਤੇ ਪੈ ਗਈਆਂ ਉਜਾੜਾਂ।
ਮੁਗਲਾਂ ਤੁਰਕਾਂ ਗਜ਼ਨਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੈਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਮਾਰਾਂ।
ਲੁੱਟ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ ਸੋਨ-ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਪਾੜਵੀਆਂ ਅਫਗਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਵੇਖੀ।
ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਜੁਲਮ ਕਮਾਇਆ ਬਣ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਭੇਤੀ।
ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਿਮ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਏ ਜੁਲਮ ਅਨੋਖਾ ਕੀਤਾ।
ਗਊ ਸੂਰ ਦਾ ਚਮੜਾ ਲਾਇਆ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਫੀਤਾ।
ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਵਿਦਰੋਹ ਫਿਰ ਮੰਗਲ ਪਾਂਡੇ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਖੂਨੀ ਸਾਕਾ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ।
ਦੇਸ ਕੌਮ ਲਈ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਅਜਾਈ ਭੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ।
ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਚੱਲੀ ਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ।
ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਹੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਏਦਾਂ ਦੀ।
ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ
ਜਿਸ ਨੇ ਲਈਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਗਦਰ ਅੰਦੋਲਨ ਚੱਲਿਆ ਕੀਤੇ ਗੋਰਿਆਂ ਦੇ ਦੰਦ ਖੱਟੇ।
ਕਹਿੰਦੇ ਇਥੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਛੱਡਣਾ ਸਾਰੇ ਹੋ ਗਏ ਕੱਠੇ।
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭੇ ਵਰਗੇ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹੇ ਦੀਵਾਨੇ।
ਰਾਜਗੁਰੂ ਸੁਖਦੇਵ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ।
ਦੇਸ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਬਲਵਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਪਾੜੇ ਰਾਜ ਕਰੇ ਦੀ ਨੀਤੀ ਪਾ ਗਈ ਫਿਰ ਵੰਡਾਂ।
ਏਨੀਆਂ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹਈਆਂ ਸੀ ਗੰਢਾਂ।
ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਮਾਵਾਂ।
ਧਰਤੀ ਵੰਡ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵੰਡ ਲਏ ਵੰਡ ਲਈਆਂ ਨੇ ਛਾਵਾਂ।
ਲੱਖਾਂ ਬਲੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਹਿੰਦੋ-ਪਾਕਿਸਤਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।
ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਨੇ ਕਈ ਅਨਹੋਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ।
ਹੋਏ ਜੁਲਮ ਬਥੇਰੇ ਇਥੇ ਲੱਖਾਂ ਸੱਧਰਾਂ ਮੋਈਆਂ।
ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਯੋਧੇ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ।
ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਵੀ ਕੀਤੇ ਯੁੱਧ ਅਨੋਕਾਂ।
ਪਾਈ ਸ਼ਹੀਦੀ ਰਲ ਕੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ।
ਲੋਕੋਂ ਜੁਲਮ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਸਿੱਖਿਆ ਕਦੇ ਜਵਾਨਾ ਨੇ।

ਡਾ. ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
9878883680

ਗਜ਼ਲ

ਸੂਰਖ ਨਿਗਾਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਡੋਰੇ ਲਗਦੇ ਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਿਹੇ।
ਅੰਬਰ ਵਿੱਚੋਂ ਟੁੱਟੀ ਗੁੱਡੀ ਦੀ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀ ਡੋਰ ਜਿਹੇ।
ਚੰਨ ਦੇ ਚਾਨਣ ਤਾਰੇ ਲੈ ਕੇ ਚੁੱਪ ਚਪੀਤੀ ਰਲ ਮਿਲੇ ਕੇ,
ਸੰਨ ਲਗਾ ਕੇ ਰਾਤਾਂ ਅੰਦਰ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਚੋਰ ਜਿਹੇ।
ਮੇਰੀ ਹੋਂਦ 'ਚ ਨਿਕਲੇ ਨੇ ਜੋ ਹੋਂਦ ਮਿਰੀ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ,
ਸ਼ਾਮ ਢਲੇ ਨੂੰ ਦਿਸਦੇ ਨੇ ਜੋ ਹੋਰਾਂ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਜਿਹੇ।
ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਝਰਮਟ ਏਦਾਂ ਫੇਰਾ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਿਚ ਖੰਭ ਫਿਲਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਨੇ ਜਿਉਂ ਮੋਰ ਜਿਹੇ।
ਬੀਤੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਜੰਨਤ ਵਿਚ ਨਜ਼ਾਰੇ,
ਹਿਰਨ ਕੁਲਾਚੇ ਭਰਦੇ ਵੇਖੇ ਬਿਲਕੁਲ ਤੇਰੀ ਤੋਰ ਜਿਹੇ।
ਮਾਰੂਥਲ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਮਾਯੂਸੀ ਦਾ ਆਲਮ ਸੀ,
ਬਿਨ ਬਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਬੱਦਲ ਸੀ ਘਨਘੋਰ ਜਿਹੇ।
ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਨਾ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ,
ਖਵਰੇ ਕਿੱਝ ਸੁਣਾਈ ਦੇਵਣ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ ਜਿਹੇ।
ਏਕੇ ਵਾਲੀ ਬਰਕਤ ਕਰਕੇ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਉਠਾ ਲੈਂਦੇ,
ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲਗਦੇ ਸੀ ਕੀੜੀ ਦੇ ਝੁੰਡ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਿਹੇ।
ਫਿਰ ਵਿੱਚ ਬਹਾਰਾਂ ਅਪਣੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਚ ਵਖਰੇ ਨੇ,
ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨਈਂ ਰਖਦੇ ਚਾਅ ਮੇਰੇ ਇਹ ਬੋਰ ਜਿਹੇ।
ਰਾਤੀਂ ਕਿਥੋਂ ਆਇਆ ਸੀ ਤੂੰ ਗੱਲਾਂ ਕਿੱਝ ਦੀਆਂ ਕਰਦਾ ਸੀ,
ਬਾਲਮ ਤੇਰੇ ਕਦਮ ਇਵੇਂ ਸੀ ਮੋਖਾਨੇ ਦੀ ਲੋਰ ਜਿਹੇ।
ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਮੋ. - 98156-25409

ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ

ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਹਾਨ ਤੇ ਵਧੀ ਜਾਵੇ,
ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਦਾ ਲਵੇ ਨਾ ਨਾਂ ਮੀਆਂ।
ਘਰ ਠੱਗਾਂ ਦੇ ਠੱਗ ਹੀ ਜੰਮਦੇ ਨੇ,
ਦੇਵੇ ਸਿੱਖਿਆ ਠੱਗਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਮੀਆਂ।
ਜਿੱਧਰ ਵੇਖੋ ਲਓ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ,
ਸਮਾਂ ਏਦੂ ਮਾੜਾ ਅਗਾਂਹ ਮੀਆਂ।
ਸਾਧ ਲੀਡਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੱਗ ਮੂਹਰੇ,
ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਹੋਣ ਪਿਛਾਂਹ ਮੀਆਂ।
ਆਪ ਵੇਖਣ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੂਰ ਖੜ੍ਹ ਕੇ,
ਲੱਭ ਲੈਂਦੇ ਲੁੱਕਣ ਨੂੰ ਖਾਂ ਮੀਆਂ।
ਵੇਟਾਂ ਵੇਲੇ ਪਤਾ ਨੀ ਆਉਣ ਕਿੱਥੋਂ,
ਬੜੀ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਮੀਆਂ।
ਮਹਿੰਗਾਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੋਰੀ,
ਮਾਰਦੀ ਠੂੰਗਾਂ ਬਣ ਕਾਲਾ ਕਾਂ ਮੀਆਂ।
ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਯਾਦ ਫੇਰ ਕਰਦੇ,
ਜਿੱਤ ਕੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਰਾਣੀ ਖਾਂ ਮੀਆਂ।
ਲੋਕੀਂ ਕਰਨ ਤੇ ਫਿਰ ਕੀ ਕਰਨ,
ਕਿਧਰੇ ਮਿਲੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪਨਾਹ ਮੀਆਂ।
ਇੱਥੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਕੋਈ ਨੀ ਬਾਤ ਪੁੱਛਦਾ,
ਪੱਤੇ, ਮਾਰੇ ਪਤਾ ਨੀ ਕਿਹੜੇ ਮਾਂ ਮੀਆਂ।
ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
94658-21417

ਰੋਟੀ

ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰੋਟੀ ਗਿਣਕੇ ਪੱਕਦੀ ਏ
ਸੱਚ ਜਾਣਿਓ ਬਰਕਤ ਦਰ ਤੋਂ ਨੱਸਦੀ ਏ
ਰੋਟੀ ਪਿੱਛੇ ਲੜਦਾ ਬੰਦਾ ਰੋਟੀ ਪਿੱਛੇ ਮਰਦਾ
ਰੋਟੀ ਖਾਤਰ ਹੱਡ ਭੰਨਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ
ਕਈ ਜਾ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਦੇਸ ਛੱਡਕੇ ਆਪਣਾ ਦੇਸ
ਕਈ ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕਦੇ ਮੁੱਕ ਚੱਲੇ ਨਾ ਚੱਲੀ ਪੇਸ
ਕੋਈ ਦਾਣੇ ਦਾਣੇ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਿਹਾ ਤੇ ਤੜਫ ਰਿਹਾ
ਕੋਈ ਰੋਟੀ ਖਾਤਰ ਮਜਲੂਮਾਂ ਉੱਤੇ ਬਰਸ ਰਿਹਾ
ਕਈ ਖਾਤਰ ਰੋਟੀ ਮੁੱਕ ਚੱਲੇ ਤੇ ਸੁੱਕ ਚੱਲੇ
ਤਕੜੇ ਬੰਦੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ ਚੱਲੇ
ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਰੋਟੀ ਮਿਲਦੀ ਬੰਦਿਆ ਖਾਈ ਜਾ
'ਕਲੋਰ' ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾ ਕੇ ਸੁਕਰ ਮਨਾਈ ਜਾ।
ਹੰਸ ਕਲੋਰ ਦੁਗਲ
9878946038

ਦਾਸਤਾਨ ਏ ਗੋਬਿੰਦ

ਸੁੱਤੀ ਹੋਈ--- ਕੌਮ ਨੂੰ
ਉਹ--- ਜਗਾ ਗਿਆ ਏ ਪਿਤਾ ---ਹਿੰਦ ਲਈ
ਸਹੀਦ --- ਕਰਵਾ ਗਿਆ ਏ
ਮਰਿਆ ਸੀ--- ਜਮੀਰਾਂ
ਤੇ ਮਿਟਿਆਂ ਸੀ ---ਤਕਦੀਰਾਂ
ਖੂਨੀ ਸਮੇਂ ---ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ
ਉਹ ---ਪਾ ਗਿਆ ਏ
ਹੱਕ--- ਸੱਚ ਲਈ
ਵਾਰ ---ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਰਾ
ਜਿੰਦ ---ਕੌਮ ਦੇ ਲੇਖੇ
ਉਹ ---ਲਾ ਗਿਆ ਏ
ਸਵਾ ਮਣ ---ਲਾਉਂਦਾ ਸੀ
ਹਰ ਦਿਨ---ਜੋ ਨਿੱਤ ਅੰਗਰੇਜ਼---(ਜਨੌਊ)
ਧਰਮ ਹਿੰਦ ਦਾ
ਉਹ ਅਮਰ--- ਕਰਾ ਗਿਆ ਏ
ਪੰਜ ਬਾਪ ਕੇ ਸੂਰਬੀਰ--- ਜਰਨੈਲ ਯੋਧੇ
ਖੁਦ ---ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਤੋਂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ--- ਅੱਖਵਾ ਗਿਆ ਏ
ਰੱਖ ਬੁਨਿਆਦ ---ਖਾਲਸੇ ਦੀ
ਇਸ--- ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ ਮੱਰਦ ਅਗੱਮੜਾ
ਮਾਣ--- ਖਾਲਸਾਹੀਂ ਕੌਮ ਦਾ
ਉਹ ---ਵਧਾ ਗਿਆ ਏ
ਸਾਬ ---ਮੁੱਝ--- ਜੱਮਣਾ ਨਹੀ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ--- ਜਿਹਾ
ਅੱਣਖੀ ---ਜਰਨੈਲ ਯੋਧਾ
ਜੋ---ਜਿਉਣਾ ਕੌਮ ਨੂੰ
ਅੱਣਖ ਦੇ ਨਾਲ--- ਸਿਖਾਗਿਆ ਏ
ਜੋ--- ਜਿਉਣਾ ਕੌਮ ਨੂੰ
ਅੱਣਖ ਦੇ ਨਾਲ --- ਸਿਖਾਗਿਆ ਏ
ਕੁੱਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਬਾ ਮੱਰੜੀ ਕਲਾਂ
99142--26365

ਝੂਠੀ ਸੋਹਰਤ

ਮੇਰਾ ਮੰਨਿਆ ਬਾਹਲਾ ਨਾਮ ਨੀ ਹੈਗਾ,
ਕੋਈ ਗੱਲ ਨੀ ਪਰ ਮੈਂ ਆਮ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਰੋਟੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾ ਕੇ ਖਾਂਦਾ ਹਾਂ,
ਮੈਂ ਦੇ ਨੰਬਰੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਆਪਣੀ ਜੀ?ਦਗੀ ਜਿਵੇਂ ਮਰਜੀ ਜੀਵਾਂ,
ਹੱਕਦਾਰ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਗੁਲਾਮ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਸਭ ਹੱਸ.. ਕੇ ਝੱਲੇ ਨੇ ਮੈਂ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਦਾਤਾਂ ਦਾ ਸੁਕਰ ਬਾਕੀ ਸਬਰ ਕੀਤਾ,
ਡੋਲਿਆ ਹੋਵੇ ਓਹ ਈਮਾਨ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਇੱਜਤ ਨਾਲ ਪੇਸ ਮੈਂ ਆਵਾਂ ਸਭ ਨੂੰ,
ਖੱਟਿਆ ਗਲਤ ਇਲਜਾਮ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਇੱਥੇ ਇੱਜਤ ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਚਦੀ,
ਤੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਣ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਹਾਂ ਝੂਠੀ ਸੋਹਰਤ ਇਕੱਠੀ ਨਾ ਕੀਤੀ,
ਤੇਰੇ ਜਿਨਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਦਨਾਮ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਮੈਂ ਜੈਸਾ ਵੀ ਹਾਂ ਬਸ ਓਹੀਓ ਠੀਕ ਹਾਂ,
ਕਦੇ ਬਣਿਆ ਐਵੀਂ ਮਹਾਨ ਨੀ ਹੈਗਾ,,
ਗੁਰੀ ਕੋਲ ਢੇਰ ਨਹੀਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ,
ਅਕਲੋਂ ਖੂਹ ਖਾਲੀ ਕਥਾਨ ਨੀ ਹੈਗਾ
ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਗੁਰੀ

ਸਹੀਦੇ ਆਜਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ

ਸਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਯੋਧਾ ਸਰਦਾਰ ਮਿੱਤਰੋ
ਉਸ ਨਾਲ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੀ ਯਾਰ ਮਿੱਤਰੋ
ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ,ਊਧਮ ਸਿੰਘ, ਸਰਾਭਾ ਕਰਤਾਰ ਜੀ
ਫਰੰਗੀ ਭੱਜੇ ਸੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਨ ਹਾਰ ਜੀ।
ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆਂ ਬੰਬ ਮਿੱਤਰੋ
ਕੰਧਾਂ ਗਈਆਂ ਉੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਕੰਥ ਮਿੱਤਰੋ
ਯੋਧਿਆਂ ਭਜਾਏ ਵੈਰੀ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਜੀ
ਫਰੰਗੀ ਭੱਜੇ ਸੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਨ ਹਾਰ ਜੀ।
ਮੌਤ ਨੂੰ ਸੂਰੋ ਕਰਦੇ ਮਖੌਲਾਂ ਮਿੱਤਰੋ
ਰੰਗਿਆ ਬਸੰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਲਾ ਮਿੱਤਰੋ
ਬੁਲਟਾ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹ ਬੰਨ ਡਾਰ ਜੀ
ਫਰੰਗੀ ਭੱਜੇ ਸੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਨ ਹਾਰ ਜੀ।
ਹੱਸ ਹੱਸ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਚੁੰਮੇ ਰੱਸੇ ਮਿੱਤਰੋ
ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆ ਹੱਸੇ ਮਿੱਤਰੋ
ਸੁਖਚੈਨ, ਲਿਖੇ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ ਜੀ
ਫਰੰਗੀ ਭੱਜੇ ਸੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਨ ਹਾਰ ਜੀ।
ਦੇਸ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਗਏ ਜਵਾਨ ਜਾਨਾਂ ਮਿੱਤਰੋ
ਤਾਹੀਉਂ ਯਾਦ ਕਰੇ ਸਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਨਾ ਮਿੱਤਰੋ
ਹੋਇਆਂ ਭਾਣਾ ਜੋ ਮਨਜੂਰ ਕਰਤਾਰ ਜੀ
ਫਰੰਗੀ ਭੱਜੇ ਸੂਰਿਆਂ ਤੋਂ ਮੰਨ ਹਾਰ ਜੀ।
ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਠੱਠੀ ਭਾਈ,
00971527632924

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

ਖਰਾ ਸੱਚ

Vol 4, Issue 249

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

19 APRIL TO 25 APRIL, 2024

A Sumit Arya & Maryam Khan Production

Dulhan Magazine, Destination Shaadi, Hilton Penn's Landing, Teaneck Marriott, Muznab Clicks & Z4 Events Present

DULHAN EXPO

SOUTH ASIAN Bridal Shows

SPRING 2024

Plan Your Wedding or Any Event in One Day

- 60+ EVENT PLANNING BOOTHS PER EXPO
- 15-20 JEWELRY & FASHION SHOPPING BOOTHS
- 3 DESIGNER FASHION SHOWS PER EXPO
- 5 LIVE MUSIC & DANCE SHOWCASES
- \$10,000 RAFFLES + \$50,000+ COUPONS
- FREE FOOD TASTING [CATERING SAMPLING]

NJ/NY/CT TRISTATE EXPO

IN NEW JERSEY

SUN DAY 12-6 PM **Apr. 28** 2024

@ TEANECK MARRIOTT

100 Frank W Burr Blvd, Teaneck NJ 07666

PHOTO COURTESY
RAJANI GUPTA
DESIGNER
Rabhishek Sharma
HILTON

For FREE Entry Passes, Directions, Additional Information, and LATEST UPDATES, Please Visit our Website Frequently:

DULHANEXPO.COM 732.754.1894

For Booths/Stalls at DulhanExpos and Other Marketing Ideas, Please Call/Text Sumit Arya:

DulhanExpo provides it's Vendors a Promotional Platform & the Brides/Visitors a 1-Stop Shopping Convenience. Dulhan Inc. is not responsible for any Claims made by the Vendors & Delivery of Raffles and/or Deals offered by them. Please spend time Evaluating their Talent, Quality and Professionalism and Check all the References before Hiring them. We will be taking all Precautions related to Communicable Diseases and Following the Guidelines by the CDC, WHO and the Government. Vendors and Attendees are to adhere to their applicable large gathering guidelines. DulhanExpo, it's Vendors & the Venues are not to be held responsible for a Rare Possibility of any type of Infection or health issues. Due to some restrictions some of the amenities may not be deliverable as announced.

FREE ADMISSION

FREE PARKING, FREE FOOD-CAKE-COFFEE TASTING
FREE PHOTOS, T-SHIRTS, GOODIE BAGS & RAFFLES